
Aan de orde is het **speddebat** over **de berichten rond het cao-akkoord bij TNT en de relatie tot het voortbestaan van het stukloonmodel op de geliberaliseerde markt.**

De **voorzitter**: Ik heet de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de staatssecretaris van Economische Zaken van harte welkom. Ik spreek heel langzaam, zodat de staatssecretaris ondertussen naar vak K kan lopen.

Dit debat is aangevraagd door mevrouw Gesthuizen. Zij krijgt als eerste het woord. U hebt allen een spreektijd van drie minuten.

□

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. In de textielindustrie kwam in 1967 een massaontslag tot stand. Van Heek ging ten onder en 1700 mensen werden tegelijkertijd werkloos. Ook Schuttersveld, Spinnerij Nederland en TSB saneerden of gingen ten onder. Duizenden banen gingen verloren. Begin jaren tachtig gingen grote concerns failliet: Van Gelre Papier, RSV en Bredero's Bouwbedrijf. Philips schrapte in 1989 vele duizenden banen. Bij het faillissement van DAF Trucks gingen 2700 werknemers de WW in. Premier Kok noemde de ondergang van Fokker gisteren een enorme tragedie voor duizenden mensen en hun gezinnen, en een groot sociaal drama. We schrijven 1996. Het grootste massaontslag in de geschiedenis van Nederland heeft zich aangediend. De ondergang van Fokker NV betekent het ontslag van 5664 werknemers. Omwille van het voortbestaan van RSV en Fokker hebben toenmalige regeringen veel geld op tafel gelegd, zo veel zelfs dat het ministerie van Economische Zaken nog altijd getraumatiseerd is en niet aan staatssteun durft te denken voor welke noodlijdende industrie dan ook.

Maar nu. Nu krijgen we te maken met massaontslag dat voor een belangrijk deel juist niet te wijten is aan het nalaten van de regering, maar aan het doen van de regering en van een meerderheid in de Tweede Kamer. Door het afdwingen van nota bene oneerlijke concurrentie op de postmarkt en door het toestaan van stukloon waarmee het minimumloon wordt doorbroken, is een verwoestende druk ontstaan op de arbeidsvoorwaarden van postbezorgers. En juist omdat het de schuld is van de politiek, kiest men ervoor om weg te kijken. Die schaamte is terecht: men heeft zich bijna drie jaar om de tuin laten leiden door mooie praatjes van nieuwe postbedrijven.

Het resultaat? 11000 arbeidsplaatsen verdwijnen. Er dreigt een nieuw dieptepunt in de geschiedenis van het Nederlandse massaontslag, want minstens 4000 mensen worden gedwongen ontslagen. Intussen, terwijl de postbodes er aan de ene kant uitvliegen, wordt hen aan de andere kant gevraagd om post te komen bezorgen voor een hongerloontje, zonder sociale rechten en zonder zekerheid. En dat in tijden van crisis!

Ik wil van de staatssecretaris en de minister weten wat zij willen doen aan deze situatie die duizenden mensen in de postsector treft. Dit mag niet gebeuren in Nederland. Mensen met een normaal contract en een fatsoenlijk loon die de straat op worden geschopt zodat hun plaats kan worden ingenomen door mensen die het voor minder dan de helft doen: als we dit tolereren in

Nederland is het einde zoek. De bonden zijn er niet uitgekomen met de nieuwe bedrijven; de cao-onderhandelingen liggen daar op hun gat. Het is tijd voor de politiek om in te grijpen. Verbied het stukloon, stel eisen aan de contracten waarmee een postbedrijf mag opereren. Dit vraag ik beiden. Het kan, zij hebben er zelfs een AMvB voor in elkaar geknutseld. Regel het nu in de Postwet en laat deze nachtmerrie voor vele duizenden mensen in de postsector stoppen.

□

De heer **Graus** (PVV): Voorzitter. Mijn fractie is in principe en per definitie niet tegen liberalisering. We hebben echter wel altijd een paar voorwaarden gesteld waaraan voldaan moet worden alvorens een markt geliberaliseerd mag worden dan wel alvorens kan worden overgegaan tot het vrijgeven van de markt. Ik noem deze voorwaarden kort. Er dient sprake te zijn van een gelijk speelveld. Daarbovenop moet er voldoende eerlijke concurrentie zijn. Tot slot moet er bij liberalisering van de markt in een bepaalde sector een duidelijk voordeel zijn voor de consument. Subsidiair hebben we gezegd dat de sociale partners en de bedrijven er uit moesten komen qua cao. Dat is dus niet gelukt. Wij hebben altijd de mogelijkheid opengelaten dat de regering ingrijpt als sociale partners en bedrijven er niet uitkomen. Dat heb ik vanaf het begin al gezegd.

Geen van de punten die ik zojuist opnoemde, was aanwezig op het moment dat de staatssecretaris overging tot liberalisering van de postmarkt. Er was zelfs sprake van fiscale ongelijkheid, btw-voordelen, staatssteun voor Engelse en Duitse postbedrijven en verschillende beloningstarieven. De liberalisering van de postmarkt is doorgedrukt in een volledig ongelijk speelveld. Er was totaal geen sprake van eerlijke concurrentie en de voordelen voor de consument laten nu nog op zich wachten. Onze trouwe postbodes en hun duizenden gezinnen zijn de dupe geworden, evenals onze grootste particuliere werkgever; laten we daar heel eerlijk in zijn.

Keer op keer heeft de Partij voor de Vrijheid speddebatten aangevraagd, debatten gevoerd en moties ingediend. We hebben alles gedaan om de liberalisering van de postmarkt te voorkomen. Tot uit den treuren heb ik moties ingediend, die nimmer door een meerderheid in de Kamer gesteund werden. De staatssecretaris moest en zou haantje de voorste zijn met het volledig vrijgeven van de Nederlandse postmarkt, terwijl enkele landen om ons heen en concurrenten van TNT lachend hebben toegekeken.

Bijna een jaar na dato zijn de rapen gaar. Het grote sociale drama dat ik hier voorspeld heb, krijgt week na week steeds meer gestalte. De banen en zekerheid van onze hardwerkende postbodes komen na jaren trouwe dienst door weer en wind, op de tocht te staan. Massaontslagen volgen en het wordt nog veel erger dan we nu kunnen overzien. Gezinnen draaien de vernieling in. Vertrouwde postkantoren zijn verdwenen, ook op plekken waar ze hard nodig zijn. De voordelen voor consumenten bleven uit. En, mijnheer Elias, de kerstpostzegel werd duurder. De heer Elias had gezegd dat die niet duurder zou worden, maar hij is wel duurder geworden. Dat heb ik dus ook goed voorspeld. Ik kan nog wel even doorgaan, maar ik zal u allen de ellende besparen.

Graus

Terwijl onze postmarkt klappen kreeg doordat de bezorgvolumes onder druk kwamen te staan door de opkomst en populariteit van groeiend e-mailverkeer en internet, gaat onze regering op de vingers staan van de grootste particuliere werkgever. TNT hangt aan de afgrond en de staatssecretaris doet een soort linedance op hun vingers om TNT het ravijn in te laten vallen. Dat is wat er gebeurde. De staatssecretaris heeft dat echt gedaan. Terwijl er genoeg waarschuwing lagen, heeft hij toch alles gewoon doorgedrukt, als beste jongetje van de Europese klas en ook als eerste.

We zijn hier bij elkaar om erger te voorkomen. De nieuwkomers op de markt, Sandd en Selekt Mail, werken met een stukloonvergoeding, waardoor er nog meer ongelijkheid in de markt is ontstaan. Nu dreigen de staatssecretaris van Economische Zaken en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om Sandd en Selekt Mail desnoods middels een Koninklijk Besluit ertoe te dwingen om binnen aanzienlijke tijd 80% van de mensen in vaste dienst te nemen. Dat gaat de PVV weer net iets te ver, vooral omdat zelfs de directeur van Sandd beweert dat maar liefst drie kwart van de postbodes juist geen vast contract wil om de handen vrij te houden voor andere activiteiten.

Wij verzoeken de regering om er zorg voor te dragen dat de positie van postbezorgers in Nederland beter beschermd wordt door samen met postbedrijven en hun sociale partners tot overeenstemming te komen en dat eenieder op de postmarkt minimaal een vergoeding krijgt die gelijk is aan ons minimumloon. De PVV wil een einde aan het verschrikkelijke stukloonmodel op de geliberaliseerde markt.

Ik stel tot slot nog één vraag aan beide bewindslieden. Zijn zij staatssecretaris en minister voor Nederland of voor Europa?

De heer **Elias** (VVD): Ik denk dat wij ons allebei grote zorgen maken over het feit dat er banen verloren dreigen te gaan op de postmarkt. Ik denk dat we daarover niet zo veel van mening verschillen. Maar wat vindt u ervan dat bij TNT de vakbonden, of althans de achterban van de vakbonden, loonsverhoging hebben gevraagd, waardoor een aanbod van TNT om 96% van de 23.000 mensen aan het werk te houden als er 3,5% loon werd ingeleverd, van tafel is geveegd? De bonden wilden dat niet. Die wilden liever loon hebben. Wat vindt u daarvan?

De heer **Graus** (PVV): Ik heb het allemaal gevolgd, mijnheer Elias, net zoals u en ook een beetje vanaf de zijlijn, want ik ben uiteraard niet bij de besprekingen betrokken. Dat is ook de reden waarom ik de regering nu vraag om in te grijpen. Ik heb altijd gezegd: bemoei je er zo min mogelijk mee en laat die bedrijven aan sociale partners. U hebt een punt. Ik denk ook dat TNT zeker is gezwich uit angst voor eventuele stakingen. Ik heb dat uit de pers moeten vernemen. Ik ga er echter niet over. Ik ben maar een eenvoudige klompenboer uit Limburg. Ik ben een volksvertegenwoordiger. Ik ben niet iemand die daar beslissingsrecht in heeft. Ik kan u daar niet mee verder helpen.

De heer **Elias** (VVD): Natuurlijk gaat u er niet over. Terecht niet. Dat ben ik helemaal met u eens. Maar wat vindt u ervan dat door het optreden van de bonden 5000 banen verloren gaan? Als u zo vreselijk betrokken bent

bij dat banenverlies – dat ben ik ook – hebt u daar dan geen mening over?

De heer **Graus** (PVV): Op dit moment absoluut niet. Het is allemaal koffiedik kijken. We weten ook nog niet hoeveel banen er verloren gaan. Ik durf het niet te zeggen. Je weet ook niet hoeveel banen er verloren waren gegaan bij het scenario dat u aanhaalt. Ik doe er geen uitspraak over. Ik ben er ook helemaal niet toe bevoegd en heb in die zin geen verstand van zaken. Ik houd mij er helemaal buiten. Ik kom vanavond specifiek op voor die arme postbodes en hun gezinnen. Ik vraag de regering te bemiddelen tussen de sociale partners en de postbedrijven. Dat is het enige wat ik u vanavond kan meegeven, mijnheer Elias.

De heer **Elias** (VVD): Een beetje meer lef zou u volgens mij wel sieren. Uw mijnheer Wilders en mevrouw Jongerius kunnen het zo goed vinden. Ik zou zeggen: roept u ook eens tegen die vakbonden dat het een beetje minder kan en dat werk belangrijker is dan loon.

De heer **Graus** (PVV): Als ik geen lef zou hebben, dan zou ik geen Kamerlid zijn bij de Partij voor de Vrijheid.

De heer **Elias** (VVD): Dat is een doodoener.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Gent heeft gevraagd om als laatste spreker te mogen acteren. Ik geef dus het woord aan mevrouw Van Vroonhoven-Kok van het CDA.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Voorzitter. Het is helder dat dit spoeddebat van het CDA niet had gehoeven. Dit debat gaat namelijk over het cao-akkoord tussen TNT en de bonden. Voor het CDA zijn de werkgevers en werknemers zelf verantwoordelijk voor zo'n cao. Als overheid hoor je je daarmee niet te bemoeien. De CDA-fractie heeft er namelijk vertrouwen in dat de bonden in staat zijn om op te komen voor de belangen van de werknemers, en dus voor de postbodes.

Laat ik één ding van tevoren zeggen. Ik heb vanmiddag een belronde gedaan langs de vakbonden. Zelfs die zeggen dat zij geen behoefte hebben aan zo'n debat, met dank aan de SP-fractie. Zij zeggen dat zij vierkant staan voor het akkoord dat zij hebben getekend en dat zij echt niet van de politiek schouderklopjes hoeven te krijgen. Zij kunnen dat ook zelf wel. Dat hebben zij ook wel bewezen, want er ligt een akkoord. Natuurlijk, het ontslag voor die 3500 werknemers is een drama. Dat geldt zeker voor de postbodes die er al tientallen jaren werken. Ik vraag de minister van SZW wat de vakbonden voor deze mensen hebben afgedwongen. Welke afspraken zijn er bijvoorbeeld gemaakt over een bemiddelingstermijn of een vertrekregeling? Klopt het dat er voor de oudere postbodes inderdaad speciale afspraken zijn gemaakt? Wat kan het kabinet, natuurlijk met respect voor de verantwoordelijkheid van de sociale partners, betekenen voor de mensen die ontslagen zijn, bijvoorbeeld met het oog op de mobiliteitscentra?

Dan kom ik op het gelijke speelveld; de heer Graus had het er ook al over. Het CDA heeft altijd gehamerd op het gelijke speelveld. Dat betekent ook dat van de nieuwe toetreders, de nieuwe postbedrijven, verwacht mag worden dat zij hun werknemers op volwaardige

Van Vroonhoven-Kok

arbeidsvoorwaarden trakteren. De CDA-fractie wijst erop dat in de cao tussen de bonden en de nieuwe postbedrijven het ingroei-model is afgesproken. Dat is ongelofelijk belangrijk, want dat is een garantie tegen de race naar de bodem toe. Het is voor ons allen van belang dat die stok achter de deur inderdaad ook ferm blijft staan. Wij zijn er ook van overtuigd dat de staatssecretaris daarvoor staat. Kort en goed: het is voor ons allen van belang dat TNT een gezond bedrijf blijft. In deze tijd van economische crisis is het niet vreemd dat er moet worden gesneden. Wij willen en kunnen dat niet van bovenaf verhinderen. Natuurlijk geldt daarbij dat het CDA oog heeft voor de postbodes die moeten afvloeien. Alles is ons eraan gelegen dat deze groep snel weer aan het werk komt.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Wat betreft die vakbonden die dit debat niet willen: ik heb ook een heleboel mensen van de vakbonden gesproken en het blijkt verdeeld te liggen. Maar ik heb een vraag naar aanleiding van vragen die u hebt gesteld over aanbestedingen bij gemeenten. Als ik het goed heb begrepen, wil mevrouw Van Vroonhoven-Kok niet dat gemeenten rekening houden met arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden bij postbedrijven. Klopt dat?

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Nee, dat klopt zeker niet. Maar als er sprake moet zijn van een gelijk speelveld, dan moet je kijken naar wat gemeentes doen. Laten wij wat dat betreft de antwoorden van de staatssecretaris afwachten, dan zien wij wel wat er verder komt.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Nee, dat lijkt mij niet! Ik heb duidelijk gelezen in de Kamervragen die mevrouw Van Vroonhoven-Kok heeft ingediend, dat zij vindt dat er een eind moet komen aan dit soort onwenselijke selectie bij gemeentes. Zij vindt dit een verstoring van de marktwerking en wil dus eigenlijk gemeentes verbieden om rekening te houden met arbeidsvoorwaarden bij postbedrijven. Zo heb ik haar vragen zeker begrepen. Ik constateer hier dus dat het CDA tegen gemeentes is die iets sociaals en iets goed willen doen, terwijl zij zich daarbij aan de wettelijke normen voor aanbestedingen houden. Het CDA is ook tegen de belangen van de werknemers en komt alleen maar op voor de belangen van de nieuwe postbedrijven.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Of zij zich houden aan de regels van de aanbesteding is een van de vragen die moeten worden beantwoord. Voor de rest ligt er hier een heel principiële verschil tussen de SP en het CDA aan ten grondslag. Het CDA stelt voorop dat de bedrijvigheid, de concurrentie een kans krijgt, maar als gemeentes al beginnen om die concurrentie uit te sluiten, wordt het vechten tegen de bierkaai. Al die gemeentes moeten alle nieuwe toetreders een kans geven. Ik ben het helemaal met mevrouw Gesthuizen eens dat het binnen de sociale voorwaarden moet en dat gemeentes ook rekening moeten houden met de sociale kant van het verhaal, maar juist daarom hebben wij het ingroei-model. Wij eisen van de toetreders dat zij ingroeien naar die volwaardige arbeidscontracten.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): In het vorige overleg over post is de motie-Gesthuizen/Vos ingediend, waarin de

regering werd verzocht om voortaan bij de aanbesteding van de eigen post rekening te houden met de sociale omstandigheden bij die bedrijven. Die motie is aangenomen, maar het CDA heeft ertegen gestemd. De gemeentes doen nu precies wat wij van hen hebben gevraagd en ik vraag mij af waar het CDA nu eigenlijk heen wil met die vragen.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Natuurlijk moet een gemeente rekening houden met de sociale kant van het verhaal, maar dat zit besloten in het ingroei-model, waar de CDA-fractie vierkant achter staat. Voor de rest mag de SP-fractie niet verhinderen dat een nieuw postbedrijf een kans krijgt op de gemeentemarkt. Dat is ook de reden waarom wij tegen die motie hebben gestemd.

□

De heer **Elias** (VVD): Voorzitter. Mijn fractie is verbijsterd over het gemak waarmee andere partijen in deze Kamer eroverheen stappen dat nieuwe bedrijven op de postmarkt kopje onder dreigen te gaan. Niet alleen de bedrijven zelf waarschuwen daarvoor, maar ook de Nederlandse Mededingingsautoriteit. Sandd en Selekt Mail zijn concurrenten van de voormalige monopolist TNT. Ze zijn bezig zich in te vechten in de markt. Wij zien nu dat de Belastingdienst de stroom – overigens gehate – blauwe enveloppen goedkoper onderbrengt bij Sandd. Wij zien ook dat 44 miljoen Veronicabladen bij Selekt Mail terecht zijn gekomen.

Het is goed dat er concurrentie op een echte markt ontstaat. Uiteindelijk – zo zeg ik aan het adres van de heer Graus – zie ik nog steeds voor me dat een van de nieuwkomers 50 kerstkaarten bij de kassa van Albert Heijn aanbiedt voor een tientje in plaats van het dubbele bedrag dat TNT nu vraagt, of een totaal andere marketingactie die ik nu zo even niet bedenken kan. Ik wil daarmee maar zeggen dat concurrentie nog steeds goed is voor welke markt dan ook. Apple's iPhone inspireert Google en Samsung tot verbeteringen in zowel prijs als kwaliteit voor de consument, net zoals Toyota met de Prius de auto-industrie wakker schudde. Het is een ernstige ideologische misvatting om de kredietcrisis aan te grijpen om te doen alsof het hele marktdenken verkeerd is. Falen in het toezicht is geen argument om de principes onder een vrijemarkteconomie te verketteren. Concurrentie is goed voor producten, voor innovatie, voor een wendbare markt en voor de consument. Precies daarom heeft de VVD-fractie tegen de Postwet gestemd in 2007. Op last van de linkse fracties hier heeft staatssecretaris Heemskerk – deze staatssecretaris – daar toen ingefrommeld dat de Staat zich mag bemoeien met de arbeidsvoorwaarden bij de nieuwe bedrijven op de postmarkt.

De **voorzitter**: Ik zocht even naar een punt, maar die zet u niet. Dus die ga ik even voor u zetten. De heer Graus heeft een vraag.

De heer **Graus** (PVV): De heer Elias spreekt over gezonde concurrentie. Ik heb zojuist, maar ook al een paar jaar eerder gezegd dat ik daar een groot voorstander van ben. Maar ik hoor de heer Elias niet over het ongelijke speelveld. Er is ook fiscale ongelijkheid, ook met landen als Engeland en Duitsland. Maar daar hoor ik de heer

Elias

Elias niet over. Op zo'n moment kan er al geen gezonde concurrentie plaatsvinden. Ik ben het in die zin dus met hem eens dat gezonde concurrentie goed kan zijn, maar dan moet wel het speelveld gelijk zijn.

De heer **Elias** (VVD): De concurrentie hier in Nederland is gezond. Dat blijkt ook. De problemen met Duitsland zijn in de tussentijd redelijk opgelost, heb ik begrepen.

De heer **Graus** (PVV): Ik had het inderdaad ook over de internationale situatie, maar laten wij het nationaal houden.

De heer **Elias** (VVD): Maar daar heb ik het ook over.

De heer **Graus** (PVV): De situatie wordt wel door het buitenland beïnvloed, want TNT werkt ook internationaal. Op het moment dat nieuwkomers hun mensen stukloon betalen, heeft TNT daar zeker ook last van met zijn vaste contracten en minimale looneisen. Dat moet de heer Elias toch toegeven? Er kan dan toch geen gezonde concurrentie meer zijn? Dan is er toch een ongelijk speelveld?

De **voorzitter**: Uw vraag is helder.

De heer **Elias** (VVD): Dat TNT te luxueuze cao's heeft afgesloten in het verleden en dat het daarvoor op de blaren moet zitten en dingen in de toekomst anders moet doen, is misschien het geval, maar dat is de zaak van TNT zelf. Het is de bedrijfsvoering van TNT. Ik sta ervoor dat er nieuwkomers op de markt zijn die zich kunnen invechten en zich kunnen bewijzen. Het is niet voor niets dat bijvoorbeeld de Belastingdienst van dit kabinet ervoor heeft gekozen om het zo'n nieuwkomer te gunnen om de blauwe enveloppen te verspreiden.

De **voorzitter**: Mevrouw Vos staat er ook nog, mijnheer Elias.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Heeft de heer Elias deze ochtend kennisgenomen van het SER-advies over marktwerking in de publieke sector?

De heer **Elias** (VVD): Dat heb ik nog niet gelezen. Ik was bovendien niet aanwezig op dat moment, maar ik zal het met plezier en interesse lezen.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Toen was de heer Elias ziek, maar hij is snel weer beter geworden. In het rapport hebben gerenommeerde wetenschappers als Arnoud Boot geschreven dat er nergens sprake is van pure marktwerking en van pure overheid. Uit het rapport blijkt ook duidelijk dat er niet zoiets bestaat als een pure markt. Daarover hebben wij al eens eerder een discussie gevoerd. Ik snap eerlijk gezegd de VVD niet in haar persistentie in het heilige, conservatieve, zuivere model van marktwerking. Vindt de heer Elias dat niet een beetje naïef?

De heer **Elias** (VVD): Nee, dat vind ik zeker niet naïef. Ik overtuig mevrouw Vos niet. Ik zal niet zeggen dat dit komt doordat zij van haar kant naïef is. Wij zullen eventueel naast het SER-rapport andere visies leggen. Dit is waar wij voor staan. Wij vinden het onverstandig en verkeerd ...

De **voorzitter**: U gaat meteen door, maar mevrouw Vos heeft nog een derde instantie. Daarna mag u doorgaan met uw betoog.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ik heb nog een laatste vraag. Is de heer Elias het met de PvdA-fractie, en wellicht ook met de rest van Nederland, eens dat heel scherp toezicht op en ingrijpen in markten waarmee het om wat voor reden dan ook misgaat, wel nodig blijft?

De heer **Elias** (VVD): Maar natuurlijk. Ik heb het zojuist gehad over falend toezicht. Het falende toezicht dat er is geweest, is geen argument om het vrijemarktdenken als zodanig onderuit te willen schoffelen, zoals veel linkse partijen iedere keer proberen te doen om hun ideologische gelijk op een merkwaardig geconstrueerde manier te bevechten.

De **voorzitter**: Nog een laatste vraag, mevrouw Vos. We gaan in drieën. Daarna stoppen we met dit punt.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Dit was vraag drieënhalf. Als er door de vrijmarktwerking uiteindelijk één monopolist overblijft, is de VVD dan ook tevreden?

De heer **Elias** (VVD): Nee, dan ben ik helemaal niet tevreden. Dat is precies een van de redenen waarom ik hier zeg wat ik zeg. Ik maak me grote zorgen over het feit dat er een feitelijke monopolist overblijft als de concurrentie de nek wordt omgedraaid door overdreven staatsoptreden. Wij vinden dus dat de staat zich niet moet bemoeien met de arbeidsvoorwaarden bij de nieuwe bedrijven op de postmarkt. Dat hoort niet en er komen brokken van.

De nieuwkomers hebben zich uiterst redelijk opgesteld. Ze hebben zich ertoe verplicht om binnen drieënhalf jaar met ten minste 80% van hun personeel een arbeidsovereenkomst af te sluiten. Ze zeggen alleen: loop niet te hard; we kunnen dat nu nog niet aan; we komen onze belofte na om het na die drieënhalf jaar geregeld te hebben, maar geef ons wat meer aanlooptijd. Nogmaals, dat is een uiterst redelijke opstelling. Maar wat doet de overheid? Zij legt de nieuwe bedrijven op om nu meteen al met relatief dure cao-contracten te moeten werken, terwijl de bedrijven mensen kunnen vinden die voor minder aan de slag willen. Of je dat nu leuk vindt of niet. Dat is hun eigen claim; de heer Graus heeft er ook op gewezen. Daar moeten wij ons vanuit Den Haag dus niet mee bemoeien.

En als het kabinet dat wel zo nodig wil, moet het consequent zijn. Dan moet het ook de Belastingdienst verbieden om een goedkoop contract af te sluiten. Wij vinden overigens bepaald niet dat dit zou moeten, maar de overheid moet wel één gezicht tonen en niet deze rare januskop. Het verstandigste dat het kabinet – zit het er eigenlijk nog? – natuurlijk kan doen, is het alsnog wijzigen van de Postwet. De overheidsbemoeienis moet eruit worden gehaald en de markt moet zijn werk doen.

□

Mevrouw **Vos** (PvdA): Voorzitter. Dit is een speeddebat over een op zichzelf belangrijk onderwerp. Ook al lijken we deze week alleen bezig te zijn met het buitenland, de Nederlandse werknemers zijn ook belangrijk. Dit debat is echter wel wat ontijdig; daar had mevrouw Van

Vos

Vroonhoven-Kok het al over. Pas op 3 maart weten we wat de TNT-medewerkers daadwerkelijk gaan besluiten over de cao, er is nog geen bericht over het spoedappel over de AMvB en in april vindt pas de eerste evaluatie plaats van de cao.

Desalniettemin is de PvdA-fractie uiteraard bereid om van gedachten te wisselen over de werknemers in de postsector, want daar gaat het vandaag over. Het gaat vooral over de vraag hoe en hoe snel wij tot normale arbeidsvoorwaarden voor postbezorgers kunnen komen. De cao tussen de nieuwe postbedrijven over de postbezorgers – want dat speelt nu dus ook – lijkt op losse schroeven te staan. Vandaag zouden de werkgevers reageren op een brief van de bonden, maar naar mijn weten is dat niet gebeurd. Staat die cao op losse schroeven omdat de postbedrijven hun kont tegen de krib gooien of ziet het kabinet dat anders? De PvdA zou dat een zeer slechte zaak vinden en wij hopen dan ook van harte dat de cao-onderhandelingen en vooral de versterking van die cao gaan lukken. Om daar druk op te zetten is er een AMvB. Wij wachten dus nog op een uitspraak. Als de cao echter niet lukt, zou het kabinet bij Koninklijk Besluit de AMvB alsnog kunnen laten ingaan; dat lijkt me goed. Ik vraag me gewoon af hoe het ervoor staat. Is het kabinet, net als eerder, bereid om de sociale partners te helpen als die cao weer klappt?

Ik heb net met nadruk over werknemers in de post gesproken. Zelfstandigen in de post is wat de PvdA betreft een beetje een valse voorstelling van zaken. Het daadwerkelijk post bezorgen en in brievenbussen stoppen doe je namelijk niet als ondernemer, maar op basis van hiërarchische afspraken met de echte ondernemer. Die postondernemer heeft wel met de opdrachtgever onderhandeld over tarieven. Hij is op zijn beurt geheel afhankelijk van de nauwgezetheid, discipline en correcte postbezorging door de postbezorger. De postbezorger heeft dus gewoon een normale hiërarchische verhouding nodig. Als bezorger kun je niet onderhandelen over het tarief per poststuk. Ik zei vorige keer al dat als de NMa hiernaar zou kijken, zij een kartel van postverspreiders zou constateren, omdat ze allemaal dezelfde tarieven per poststuk hanteren. De postbezorger heeft ook geen invloed op het aantal opdrachten dat hij krijgt. Een ondernemer pleegt acquisitie en zoekt opdrachten en opdrachtgevers. Ik kan me niet goed voorstellen dat de Arbeidsinspectie of de echte ondernemers, die ik vaak spreek, de postbezorgers als echte ondernemers zien. De postbezorger draagt echter wel alle risico's van het ondernemerschap. Als hij ziek wordt, is er geen werk, geen inkomen, geen pensioenopbouw en geen arbeidsongeschiktheidsverzekering. De postbezorger zonder arbeidscontract kan ook de post in de sloot gooien of zijn opdracht aan de wilgen hangen. Dat vinden wij, en ik hoop de VVD ook, een slechte zaak als het gaat om belangrijke post, bijvoorbeeld brieven van de Belastingdienst.

De overeenkomst van opdracht is volgens de PvdA geen goed en geen passend contract voor mensen die post bezorgen. In het vorige AO heb ik daarover uitgebreid van gedachten gewisseld met de minister van SZW. Wij waren het met elkaar erover eens dat de overeenkomst van opdracht als contractvorm geen goede vorm is voor dit soort werk. Daarom schaart het kabinet zich ook achter de cao en het feit dat wij zo langzamerhand van deze OVO's af moeten. Mijn fractie vindt dat OVO's louter beperkt zouden moeten worden

tot de echte ondernemers die vrij kunnen onderhandelen, en dat wij een manier moeten vinden om het onderscheid tussen werknemer en zelfstandig ondernemer te markeren en het omzeilen van de arbeidswetgeving, waar het hier eigenlijk om gaat, structureler aan te pakken. Daarom heb ik eigenlijk maar één vraag aan de minister van SZW. Is hij bereid om door een aantal juristen – arbeidsjuristen, al dan niet van zijn eigen ministerie – onderzoek te laten doen naar de mogelijkheid tot het beperken van de overeenkomst van opdracht voor echte ondernemers, bijvoorbeeld door aan te tonen dat ze een VAR hebben? Daarbij zou ook kunnen worden ingegaan op de neveneffecten, die er zeker zullen zijn, als wij de OVO beperken tot echte ondernemers. Ik wil desgewenst wel een aantal onderzoeksvragen bij de minister aanleveren. Ik zou graag een toezegging van de minister krijgen voor dit beperkte onderzoek.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Mevrouw Vos laat weten dat zij het onwenselijk vindt dat er in de post met overeenkomst van opdracht wordt gewerkt. Zo begrijp ik haar betoog tenminste. Ik vind het een vreemde constructie om als wetgever te gaan bekijken of wij dat goed geregeld hebben. Dan zou ik eerder zeggen: als je er toch mee wilt stoppen en wilt aantonen dat zo'n OVO niet mag, kun je dat beter zelf heel duidelijk vastleggen in een wet.

Vindt mevrouw Vos nu ook niet dat zij de afgelopen jaren een paar liter boter op haar hoofd heeft gehad door op de mooie blauwe ogen van de postbedrijven te vertrouwen, terwijl die steeds maar geen werknemers aannamen en mensen alleen voor stukloon lieten lopen?

Mevrouw **Vos** (PvdA): Zeker niet! Sinds de PvdA in het kabinet zit, zijn wij bezig om eindelijk de arbeidsvoorwaarden te regelen voor postbezorgers die al sinds 2000 of daarvoor zo rondlopen. Ik ben het dus helemaal niet met mevrouw Gesthuizen eens. De PvdA probeert daar met de coalitiepartners CDA en ChristenUnie wel wat aan te doen. Dat dit niet in een keer gaat, heeft zij gezien.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Mevrouw Vos was dus totaal niet verrast toen de nieuwe postbedrijven afgelopen najaar opeens overgingen tot een gerechtelijke procedure tegen de Staat om die zo knap in elkaar geknutselde AMvB van de bewindslieden Donner en Heemskerk van tafel te krijgen?

Mevrouw **Vos** (PvdA): Daar was ik wél door verrast, want ik ging ervan uit dat er nu eindelijk, mede onder invloed van het kabinet, afspraken werden gemaakt. Ik was er zeer onaangenaam door verrast, net als u.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Maar u telt niet één en één op tot twee? U hebt ten onrechte vertrouwd op de mooie blauwe ogen van de postbedrijven. U hebt u om de tuin laten leiden door mooie verhalen van postbedrijven die zeiden: als die markt eenmaal geliberaliseerd is, dan gaan wij die mensen echt wel een vast contract aanbieden. De eerste kans die zij kregen om daar de draak mee te steken, hebben zij op een grove wijze benut. En u hebt ze daarbij een handje geholpen door hierover niets concreets in de Postwet vast te leggen.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ik ben het helemaal niet met u eens. Wij hebben die AMvB juist daarom vastgelegd. Via

Vos

een spoedappel probeert het kabinet die AMvB alsnog op tafel te krijgen. Wij vertrouwen niet op blauwe ogen, wij vertrouwen op contracten. Ik herhaal dat deze vorm van contract misschien niet passend is voor de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Voorzitter. Op 27 januari hebben wij een uitgebreid algemeen overleg gehad over de kwesties waar wij vanavond weer over spreken. Wij zitten middenin de Olympische Spelen. U zou kunnen denken: wat heeft dat ermee te maken? In het overleg van 27 januari heb ik Piet Kleine genoemd, inmiddels 58-jarig oud-olympisch schaatskampioen. Na zijn schaatscarrière is hij als postbode gaan werken: een vaste baan met een goedbelegde boterham. Hij was blij met zijn baan. Nu dreigt een heel andere situatie. Mensen met flexcontracten komen in vage OVO- en stukloonconstructies terecht. Als wij niet oppassen, verdienen zij straks geen droog brood meer. Onlangs zag ik Piet Kleine bij De Wereld Draait Door. Het ging over zijn schaatscarrière, maar hij vertelde ook dat zijn baan op de tocht stond. Een postbode van 58 die dag in dag uit in weer en wind zijn werk doet, moet vrezen voor zijn baan. De VVD haalt altijd de hardwerkende Nederlander aan. Dit is zo'n hardwerkende Nederlander die door de VVD in de steek wordt gelaten. De VVD komt alleen maar op voor de werkgevers. Of komt de VVD alleen maar op voor de hardwerkende Nederlander als hij bovenmodaal verdient? De mensen waar het hier om gaat, dreigen kopje-onder te gaan. De GroenLinks-fractie maakt zich daar grote zorgen over.

De heer **Elias** (VVD): Het kan natuurlijk niet uitblijven dat ik tegen dit soort domme, demagogische onzin optreed.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Als u geen andere tekst hebt, vind ik dat niet sterk.

De heer **Elias** (VVD): Er zijn maatschappelijke ontwikkelingen. Wij versturen allemaal veel minder brieven. Daardoor ontstaan op de markt problemen voor het bedrijf TNT, waar 23.000 mensen werken. Dat is vervelend, dat is zelfs zeer vervelend. Het is een van de redenen waarom ik mij er buitengewoon over verbaas dat andere partijen, specifiek die van u, niet tegen die vakbonden zeggen: mensen, stel nou niet van die hoge looneisen, maar zorg ervoor dat het loon niet omhooggaat en dat de banen voor zover mogelijk behouden blijven. De vakbondsmensen zelf schatten dat er 5000 banen gemoeid zijn met het akkoord dat in december in principe tot stand gekomen is. Daar zit het probleem. De oorzaak zit in ons gedrag, in de veranderende markt. Er zijn mogelijkheden om de pleister op de wonde te doen. Dat wilt u niet zien. U hebt niet het lef om dat aan de bonden te vragen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Laat ik niet met woorden als "dom" en "demagogisch" beginnen. U weet ook wel dat het niet heel slim is om op die manier te debatteren. Ik constateer dat u helemaal niet ingaat op mijn opmerkingen over de hardwerkende Nederlander. U komt alleen maar op voor de bovenmodale hardwerkende Nederlander en aan de rest hebt u maling.

Wij gaan niet over de onderhandelingen met de bonden. Als oud-vakbondsbestuurder – u zult het vast fijn vinden als ik dat er nog even inwrijf – popel ik natuurlijk wel om dat te doen, maar wij gaan daar niet over. Ik kan u wel het volgende zeggen als het gaat om die "deal or no deal". De bonden hebben aanvankelijk een ander voorstel gedaan aan hun achterban. De achterban heeft die deal echter niet geaccepteerd. Zo gaat dat in een democratische organisatie. Daar kun je blij om zijn of treurig of je kunt er andere gevoelens bij hebben, ik wil ook helemaal niet weten wat u daarbij voelt, maar dat zijn de feiten. Er is opnieuw onderhandeld; er wordt nu gekozen voor een kleine loonsverhoging in plaats van voor het beschermen van alle banen. Dat is een keuze die je kunt maken. Dat moet nog precies afgekaart worden. Daar had mevrouw Vos het ook al over. Laat ik het u vriendelijk zeggen: het is dus niet heel slim om nu al de bonden de schuld te geven, want het zit toch wat ingewikkelder in elkaar, maar dan had u zich er wel iets meer in moeten verdiepen. U hebt ervoor gekozen dat niet te doen. Laat ik helder zijn namens mijn fractie: wij betreuren het dat 15.000 postbodes een hoger loon krijgen en dat er gedwongen ontslagen gaan vallen. Wij vinden dat ook allemaal niet prettig, maar ik heb op 27 januari ook al gezegd dat we hier met keiharde concurrentie te maken hebben op een krimpende markt. Dat is heel erg, maar ondanks die twee factoren zullen wij er alles aan proberen te doen om mensen een fatsoenlijk loon te laten behouden.

De **voorzitter**: Dat was een heel lang antwoord op een eveneens heel lange vraag, dus de volgende kan vast iets compacter.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Het was ook een heel lange vraag, dus dat kan ik ook.

De **voorzitter**: Dat weet ik, mevrouw Van Gent. Daarom zeg ik dat ook.

De heer **Elias** (VVD): Ik zal het heel kort houden. Het is aantoonbaar onjuist dat de VVD alleen voor mensen met een bovenmodaal inkomen zou opkomen. U hebt het totaal niet gehad over het onderliggende probleem van de markt. U gaat er gemakshalve omheen dat er gewoon veel minder post verzonden wordt.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dat heb ik net gezegd.

De heer **Elias** (VVD): Daar gaat u gemakshalve omheen. Verder weet ik heus wel dat de vakbondsleiding eerst iets anders wilde en dat dit is weggestemd, maar mijn hoofdpunt over die vakbonden is het volgende. Zeker vanuit uw achtergrond kunt u toch wel een mening hebben en zonder uzelf er mee te bemoeien zeggen dat werk boven inkomen zou horen te gaan?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Gelukkig heb ik een mening en ik ben eigenlijk dolgelukkig dat die mening een andere is dan die van de heer Elias. Ik heb al helder aangegeven dat wij ons ook zorgen maken over keiharde concurrentie op een krimpende markt. Bij die keiharde concurrentie en krimpende markt willen we het echter allemaal wel zo goed mogelijk regelen. Dat heb ik 27 januari allemaal uitgelegd. Ook wij streven ernaar om mensen in het ingroeimodel door te laten groeien naar

Van Gent

een vaste baan met zekerheid. Ze moeten niet voor stukloon, in weer en wind, onder het minimumloon betaald krijgen. Dat is gewoon een wereld waar wij niet naartoe willen, maar de VVD wel. De verhoudingen zijn weer helemaal helder: de VVD komt op voor werkgevers en heeft totaal geen oog voor de hardwerkende Nederlander. Ik heb Piet Kleine nu als symbool genomen, maar er zijn duizenden Piet Kleines in Nederland die proberen een goedbelegde boterham te verdienen. Het enige wat de VVD voor hen in de aanbieding heeft, is een droge korst. Dat is niet waar wij voor kiezen. Ik zei het net al: de GroenLinks-fractie vindt het belangrijk dat werk wordt gemaakt van het ingroei-model. Daarover hebben wij het in het vorige AO gehad. Misschien kunnen wij horen hoe het zit met het spoedappell en plan B.

In het AO van 27 januari heb ik over de overeenkomsten van opdracht al aangegeven dat de GroenLinks-fractie niets voelt voor schijnconstructies die wel aan de orde lijken. Dat moet nauwkeurig worden uitgezocht. We hebben dit ook gehad met werknemers uit de MOE-landen, die via schijnconstructies als zelfstandigen zonder personeel hier worden ingehuurd. Ook die mensen hebben te maken met een neerwaartse spiraal van arbeidsvoorwaarden en soms ook arbeidsomstandigheden. Laat ik maar glashelder zijn, speciaal tegen de heer Elias: naar zo'n wereld willen wij niet toe, want wij staan ook voor sociaal en solidair, en voor de hardwerkende Nederlander.

De heer **Elias** (VVD): Wat vindt u belangrijker? Dat iemand uiteindelijk een klein baantje heeft, of thuiszit met een uitkering?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): De GroenLinks-fractie heeft altijd gezegd dat het uitermate belangrijk is dat mensen aan het werk gaan. Maar u zult het toch met mij eens zijn dat mensen ook moeten eten? Dat is niet voor niets.

De heer **Elias** (VVD): Dat is de vraag niet. Als je op een gegeven moment in bepaalde omstandigheden moet kiezen tussen een klein baantje bij die nieuwe concurrenten op de markt of geen baan bij TNT, omdat je weggesaneerd wordt, waar kiest u dan voor?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik ben ervoor dat mensen als het maar enigszins kan aan het werk gaan, maar werk moet wel lonen, mijnheer Elias. Wij willen niet dat goede banen, waarmee mensen een goedbelegde boterham verdienen, ingewisseld worden voor die droge broodkorsten, waar u verantwoordelijk voor bent.

De heer **Elias** (VVD): Maar als mensen zelf dat werk bij die concurrenten willen? Als de werkgevers – die u op voorhand al niet vertrouwt – nu aangeven dat zij mensen kunnen vinden die dat werk graag willen doen tegen een bescheiden inkomen, omdat zij dat leuk en interessant vinden en beter dan thuis achter de geraniums zitten met een uitkering, waar haalt u het dan vandaan dat dat niet zo mogen?

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ik maak er echt bezwaar tegen dat de heer Elias zegt dat ik werkgevers niet zou vertrouwen. Dat heb ik niet aangegeven. Dat is meer de kwade geest van de heer Elias, die dat denkt. Je

ziet het bijna spoken boven hem. Ik heb dat echt niet gesuggereerd.

Mensen willen inderdaad dolgraag aan het werk, maar zij willen daar wel fatsoenlijk voor betaald worden. Als je geen keuze hebt, kun je in een neerwaartse spiraal terecht komen met slecht betaalde banen, waarmee je nog geen droog brood kunt verdienen en je je kosten niet kunt betalen, omdat je onder het minimumloon moet werken. Als dat de weg is die de heer Elias wil inslaan in Nederland, dan doet hij dat maar lekker, maar op de steun van GroenLinks kan hij daarbij niet rekenen.

De **voorzitter**: Hiermee zijn wij gekomen aan het eind van de eerste termijn van de kant van de Kamer.

De vergadering wordt van 21.27 uur tot 21.35 uur geschorst.

□

Staatssecretaris **Heemskerk**: Voorzitter. Ik dank de fracties voor hun inbreng in de eerste termijn. De Kamer gaat natuurlijk over de orde van de vergadering, maar ik kan met een aantal leden meevoelen die vinden dat dit debat niet had gehoeven. Tegelijkertijd zijn wij altijd als was in handen van de Kamer en komen wij graag. Om eerlijk te zijn heb ik echter niet veel nieuws te melden.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Hoe bedoelt u dan: als was in uw handen?

Staatssecretaris **Heemskerk**: We zijn als was in uw handen ten aanzien van het verschijnen in deze Kamer. We hebben echter onze eigen verantwoordelijkheid over wat we vervolgens vinden en naar buiten brengen.

De heer Graus zei dat de grootste bedreiging voor de eigen postbedrijven door heel Europa, maar ook steeds meer daarbuiten, het internet is. E-factoreren en e-mail zijn enkele van de redenen dat postbedrijven zich moeten aanpassen en dat de markt krimpt. Dat vraagt van postbedrijven een antwoord. Er worden bovendien steeds minder brieven en minder ansichtkaarten verstuurd, vooral op de zakelijke markt. De heer Elias zei dat al. Steeds vaker krijg je een digitale ansichtkaart, terwijl ik persoonlijk een papieren kerstkaart nog steeds verreweg het leukste vind.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter ...

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen, de staatssecretaris is net met zijn antwoord begonnen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Dit is net het punt waar ik een vraag over heb. Het zou wel eens mijn enige interruptie kunnen zijn in dit debat. De staatssecretaris stelt dat de krimpende markt de grootste vijand is van de postbodes. Ik stel dat de concurrentie op de postmarkt en de keuzes die het kabinet heeft gemaakt, de grootste bedreiging zijn voor de postbezorgers. Kan de staatssecretaris aantonen dat die postmarkt krimpt?

Staatssecretaris **Heemskerk**: Die postmarkt krimpt omdat steeds meer mensen zich anders gedragen. Zelfs de postbodes hebben als actie tegen het aannemen van de Postwet een e-mailbombardement uitgevoerd en dus vrij weinig postkaarten naar ons gestuurd. Uiteindelijk

Heemskerk

moet men zich ook niet verzetten tegen een verdere modernisering van de maatschappij. Soms is het heel handig om een sms'je of e-mail te kunnen versturen. Als je er heel erg veel van krijgt, word je er misschien wat gek van. De vooruitgang moet men echter niet tegen willen houden. Als de postmarkt verder en scherper geopend wordt dan voorheen, moet wel goed gekeken worden naar wat het betekent voor de mensen die er werken en voor de arbeidsvoorwaarden. Dat is precies wat het kabinet doet, in tegenstelling tot wat gebeurde bij de vorige liberalisering. In die zin zeg ik ook professor Boot na dat er wel degelijk te leren valt van marktopening. Wij hebben veel scherper gekeken naar wat het betekent voor de mensen die in de postsector werken. Wij zijn daarop ook met aanpassing van de Postwet gekomen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik krijg heel veel mailtjes en sms'jes. Daar zit heel veel werk bij. Toch ben ik nog steeds niet gek. Ik heb de staatssecretaris gevraagd om aan te tonen dat de postmarkt krimpt. De staatssecretaris zegt dat aan te kunnen tonen, maar volgens mij liegt hij daarover. Hij kan het immers helemaal niet aantonen. Uit een onderzoek in opdracht van zijn eigen ministerie van Economische Zaken uit 2008 blijkt dat de postmarkt helemaal niet is gekrompen of in ieder geval niet zo drastisch als de staatssecretaris de Kamer wil doen geloven. De postmarkt is in 2005 zelfs nog licht gegroeid. Het verhaal dat de staatssecretaris ons op de mouw spelt is dat de krimpende postmarkt de schuld is dat er banen op het spel staan en dat de arbeidsvoorwaarden onder druk staan. Dat is gewoon niet waar. Ik daag de staatssecretaris aan om met cijfers, dus onderbouwd, aan te tonen dat de postmarkt krimpt.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Mevrouw Gesthuizen gebruikt ineens grote woorden en spreekt van leugens. Wie uit het raam kijkt, ziet echter dat door het gedrag van mensen en bedrijven dat het digitale postverkeer veel harder is gestegen dan de papieren post. De overheid werkt ook daaraan mee. Wij stimuleren het gebruik van de e-factuur, omdat dit kan leiden tot sneller betalen. Wij stimuleren breedbandaansluitingen, omdat je daarmee makkelijker digitaal communiceert. De groei zit dus helaas niet zozeer in ansichtkaarten, kerstkaarten en brieven, maar veel meer in andere vormen van dienstverlening. Het internet is de grote bedreiging. Overigens spelen postbedrijven ook daarop in. Als je 40 wordt, kun je bij een postbedrijf een heel leuke ansichtkaart laten maken en de uitnodiging voor een mooi diner per post naar je vrienden laten sturen. Postbedrijven spelen ook erop in doordat alles wat op het internet gekocht wordt, ook bezorgd moet worden. Express biedt wel degelijk weer kansen.

TNT maakt duidelijk dat het aantal poststukken ontegenzeggelijk daalt. TNT zelf schrijft dat voor een derde toe aan concurrentie en voor twee derde aan de opkomst van het internet. In plaats van grote woorden te gebruiken en zich te verzetten tegen de modernisering en een betere dienstverlening op een aantal terreinen, zou mevrouw Gesthuizen moeten erkennen dat de opkomst van het internet een feit is. Zelfs de SP zou inmiddels moeten durven toegeven dat het op tal van terreinen een verbetering is. Wij zorgen er vervolgens voor dat de aanpassing en de openstelling van de postmarkt gepaard gaan met veel meer aandacht voor de arbeidsvoorwaar-

den en voor de mensen die er werken, dan in het verleden.

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen voor de derde en laatste maal.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): De staatssecretaris heeft heel veel tijd nodig, vooral ook om de SP weg te zetten als een partij met kletspraatjes. Ik blijf echter bij mijn stelling. Ik vind het zo kwalijk dat de staatssecretaris hier drie jaar lang heeft verdedigd dat het kabinet niet ingrijpt, omdat de sociale partners en bedrijven er moeten uitkomen. Het kabinet grijpt niet in omdat de werknemersbelangen onder druk staan vanwege een krimpende postmarkt. Ik heb hier een citaat van pagina 117 van het EZ-onderzoek van januari 2008: "Hoewel het totale volume van de huidige top-3 aanbieders TNT, Sandd en Selekt Mail over de periode 2001-2006 redelijk stabiel is gebleven, is het volume van TNT afgenomen en het volume van de twee toetreders tot de markt toegenomen. De concurrentie in het vrije gedeelte van de postmarkt groeit: het volume van toetreders stijgt en dat van de incumbent daalt." Verder staat er over de concurrentie via internet: "De postmarkt ..."

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen, u hebt ook veel woorden nodig.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Dit is echt een belangrijk punt. Mag ik dit even afmaken?

De **voorzitter**: Dat mag, maar u moet ook tot een vraag komen, mevrouw Gesthuizen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Dank u wel. "De postmarkt ondervindt concurrentie van andere communicatiemiddelen, zoals telecom (telefonie en sms) en e-mail. Deze concurrerende diensten zijn de afgelopen jaren sterk in volume gegroeid. De afvlakking van de groei in het volume van geadresseerde post sinds eind jaren negentig kan deels gewijd worden aan de groei van deze alternatieve communicatiemogelijkheden." Er staat "geadresseerde post", dus geen pakketjes. Het staat er zwart op wit. Het gaat een paar pagina's door. Staatssecretaris, hoe kunt u hier nu nog beweren dat de postmarkt zodanig krimpt dat dit snijden in arbeidsvoorwaarden en deze druk op werkgelegenheid een excuses zijn?

Staatssecretaris **Heemskerk**: Ik begon met de stelling van de heer Graus. De grootste bedreiging voor postbedrijven is en blijft de opkomst van internetten, e-factureren en het feit dat banken tegenwoordig hun nota's digitaal sturen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik wil dat de staatssecretaris dit onderbouwt met cijfers. Het staat hier namelijk ...

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen. Mevrouw Gesthuizen, u hebt niet het woord. U hebt drie keer uw vraag gesteld.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): De staatssecretaris liegt de Kamer voor!

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen, u had het woord

Heemskerk

niet. De staatssecretaris vervolgt zijn antwoord en vervolgens zijn betoog. Mevrouw Gesthuizen, u kunt bij de microfoon blijven staan, maar u hebt het woord niet. U hebt drie keer de mogelijkheid gehad om uw vraag te stellen. De staatssecretaris gaat nu door.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Mevrouw Gesthuizen blijft verwijzen naar onderzoek ...

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Mag ik dan een punt van orde maken, voorzitter? U, als voorzitter, hoort er ook over te gaan dat ik antwoord krijg op mijn vraag. Ik heb aan de staatssecretaris gevraagd of hij het kan onderbouwen met cijfers.

De **voorzitter**: De staatssecretaris was nog bezig met zijn antwoord. Dat mag hij dan ook even afwachten. De staatssecretaris gaat door.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Mevrouw Gesthuizen verwees naar onderzoek van het ministerie van Economische Zaken waaruit blijkt dat de opkomst van andere diensten veel belangrijker is dan ontwikkelingen op de postmarkt. Dat waren cijfers tot 2006. Zaken als internetbankieren en e-facturieren hebben echter sindsdien een grote vlucht genomen. Dat stimuleert de overheid ook. Dat is de grootste bedreiging van de postbedrijven. Maar zoals iedere bedreiging kun je dat in managementtaal ook een uitdaging noemen. Je ziet dat de postbedrijven zich aan deze ontwikkeling aan het aanpassen zijn door het ontwikkelen van een aantal nieuwe diensten. Juist omdat het een krimpende markt is, hebben wij gezegd dat wij nog veel beter dan in het verleden kijken hoe het is gesteld met de arbeidsvoorwaarden in de postmarkt. Daarom zijn wij gekomen met een stok achter de deur, conform het verzoek van ook de sociale partners.

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de heer Graus. Nee, mevrouw Gesthuizen, ik geef u het woord niet. U hebt ook nog een tweede termijn.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik heb hier een ernstige beschuldiging geuit aan het adres van de staatssecretaris.

De **voorzitter**: Dat weet ik.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik wil graag antwoord op mijn vraag. Als hij mijn stelling niet kan weerleggen ...

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen, nu moet u ophouden.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Dit is van belang voor mijn tweede termijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen. U hebt het woord niet. Ik heb u het woord niet gegeven en dat betekent niet dat u het kunt grijpen. U hebt een tweede termijn. Daarin kunt u alsnog uw vraag stellen als u niet tevreden bent met het antwoord daarop.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter ...

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen, ik ga over de orde

van de vergadering. U kunt ook even vijf minuten koffie gaan drinken. U hebt tijd om na te denken en daar hebt u zo meteen een tweede termijn voor. U hebt het woord niet, mevrouw Gesthuizen. Ik ga over naar de heer Graus. Als u zo door blijft gaan mevrouw Gesthuizen, mag u van mij vijf minuten gedwongen koffie gaan drinken en mag u daarna terugkomen. U hebt het woord echt niet, u hebt een tweede termijn. Ik geef het woord aan de heer Graus.

De heer **Graus** (PVV): Ze hebben ook heerlijke gevulde koeken liggen daar, momenteel.

Ik wil even tussen het Tom-en-Jerryverhaal tussen de staatssecretaris en mevrouw Gesthuizen vandaan blijven. Ik wil wel één ding gezegd hebben. Ik hou mij altijd letterlijk aan de tekst. Dat doe ik om emoties en dergelijke te voorkomen. Ik heb niet gezegd "de grootste". Dat heb ik niet gezegd. Dat kunnen wij dadelijk teruglezen in de Handelingen. Ik heb gezegd: door de grote populariteit, de groeiende populariteit, van internet en e-mailverkeer. Ik heb dus niet "de grootste" gezegd. Dat is een essentieel verhaal. Ik wil mij wel houden aan de tekst die ik heb uitgesproken.

Als ik mijn collega mag steunen, vind ik wel dat de staatssecretaris antwoord moet geven op de vragen van de SP-fractie. Dat eis ik zelf ook altijd.

De **voorzitter**: Had u nog een nieuwe vraag aan de staatssecretaris? Ik heb namelijk geen vraag gehoord.

De heer **Graus** (PVV): Ik zei alleen dat ik even een nuance wilde aanbrenge. De staatssecretaris zei dat ik had gezegd dat het de grootste oorzaak is. Ik heb niet gezegd dat het de grootste was. Ik heb gezegd dat een van de oorzaken de groeiende populariteit van internet en e-mailverkeer is. Ik heb niet gezegd "de grootste". Dat moet nog blijken natuurlijk.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De staatssecretaris vervolgt zijn betoog.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Door de groeiende populariteit, zoals iedereen die kan zien, van e-mail, e-facturieren en internetbankieren, nemen ouderwetse papieren poststromen af en kiezen mensen, helaas, vaker voor een digitale kerstkaart dan voor een papieren kerstkaart. Dat kan je overal zien. Dus als de SP dat niet gelooft ... Ik heb ook cijfers genoemd. TNT zelf heeft aangegeven dat het aantal poststukken daalt. TNT heeft er geen enkel belang bij om dat zo nadrukkelijk te stellen, maar doet dat wel. Zij schatten in dat dit voor twee derde, dus voor verreweg het grootste deel, het gevolg is van nieuwe technologische ontwikkelingen. Ontken die realiteit niet, zou ik toch willen zeggen tegen de SP.

Dit was ook de reden om heel zorgvuldig te kijken naar de openstelling van de postmarkt, veel meer dan in het verleden is gebeurd. Wij hebben gekeken naar het internationale speelveld. Er is een aantal verbeteringen opgetreden. Het is helaas nog niet zo vlak als een biljartlaken, maar het is echt op een aantal terreinen verbeterd. Wat nog belangrijker was, was dat ook de werkgevers en werknemers en zelfs de vakbonden ons vroegen om over te gaan tot openstelling van de markt omdat daarmee een ingroeimodel binnen de cao mogelijk werd gemaakt. Dan gaan wij van stukloonconstructies af en gaan wij steeds meer naar vaste arbeids-

Heemskerk

overeenkomsten toe. Men wil naar 80% arbeidsovereenkomsten en heeft daar 3,5 jaar de tijd voor nodig. Men heeft ons gevraagd om een wettelijke stok achter de deur te zetten. Het is bekend dat het overleg tussen de sociale partners niet even soepel verloopt en dat er niet al te veel vertrouwen is over en weer. Daarom hebben wij dat bij AMvB ondersteund. Het doel daarvan is dat sociale partners zich aan hun eigen afspraken houden, namelijk het toegroeien naar arbeidsovereenkomsten voor 80% van het personeel.

Tijdens het AO hebben wij gesproken over het kort geding op oudejaarsdag. De Staat heeft daartegen een spoedappel aangetekend. Mevrouw Van Gent en mevrouw Vos vroegen mij wanneer een uitspraak kan worden verwacht. Ik kan melden dat het gerechtshof het verzoek voor een spoedappel heeft gehonoreerd. De mondelinge behandeling daarvan is geagendeerd op 15 maart. Ik verwacht dat de uitspraak enkele weken daarna volgt.

Mevrouw Vos vroeg of er mogelijkheden zijn in het geval dat de cao "klapt". Bij brief van 15 januari jongstleden heb ik aangegeven dat het kabinet het proces van ingroei naar arbeidsovereenkomsten zal blijven ondersteunen met wettelijke maatregelen. Overigens is in de cao aangegeven dat die alleen in juni kan worden beëindigd. Dat is namelijk het moment waarop de cao-partijen de naleving van de cao geëvalueerd zullen hebben. Voor die tijd verwacht ik dan ook een uitspraak van het Hof inzake het hoger beroep van de Staat. Het gerechtshof heeft immers ingestemd met spoedbehandeling. Mocht de cao tussentijds worden beëindigd, dan kan er ruimte ontstaan voor het tijdelijk besluit. Dat is plan B. Daarover hebben wij tijdens het AO ook gesproken.

De minister zal ingaan op de vormgeving van de overeenkomst van opdracht.

De laatste vraag aan mij werd gesteld door de heer Graus. Hij wil weten of ik staatssecretaris ben van Nederland of van Europa. Vanzelfsprekend is het antwoord op die vraag dat ik dienaar ben van de Nederlandse Kroon, maar dat ik die functie natuurlijk wel in Europa vervul.

De heer **Elias** (VVD): De staatssecretaris is net voor leugenaar uitgemaakt. Hoe reageert hij daarop? Ik vond het eerlijk gezegd nogal een zware aantijging.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Als een fractie zegt dat je liegt, moet ze dat echt hard maken. Dan moet ze met een motie van wantrouwen komen. Omdat ik hecht aan rustige, plezierige en nette omgangsvormen, heb ik geprobeerd om een inhoudelijk antwoord op de vraag te geven in plaats van dat ik mij door emoties liet leiden. Ook heb ik aangegeven dat, als je rondkijkt, het voor iedereen duidelijk is dat de opkomst van internet- en e-mailgebruik de belangrijkste reden is voor postbedrijven om zich aan te passen. Ik vermoed dat de SP-fractie het moeilijk vindt om de werkelijkheid te ontkennen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik heb de staatssecretaris zojuist tot drie keer toe gevraagd om te onderbouwen waarom de postmarkt krimpt. Ik heb het rapport meegenomen van het onderzoek dat de staatssecretaris in opdracht van zijn ministerie heeft gedaan. Uit dat onderzoek blijkt dat de postmarkt tussen 2000 en 2006 niet drastisch is gekrompen en dat het volume dat bij

TNT wordt bezorgd, afneemt ten gunste van de nieuwe bezorgers. Dat is de feitelijke situatie. Ik heb de staatssecretaris om cijfers gevraagd ter onderbouwing. Ik heb hem gevraagd of hij bereid is om dat te doen.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Ik zeg nogmaals dat ik, ondanks de grote woorden van mevrouw Gesthuizen, ook inhoudelijk heb gereageerd. Ik heb gezegd dat dit onderzoek liep tot 2006 en dat daarna het internetbankieren, het e-factoreren en het e-mailgebruik nog meer zijn toegenomen. Tevens heb ik opgemerkt dat ook TNT zelf zegt dat twee derde van de krimp voortkomt uit technologische vooruitgang en dat een derde daarvan wordt veroorzaakt door de concurrentie. Dat zijn cijfers van TNT. Dat bedrijf heeft er geen enkel belang bij om daarover onjuiste cijfers te presenteren. Ik hoop dat mevrouw Gesthuizen hiermee een inhoudelijk en rustig antwoord heeft gekregen waaruit blijkt dat de postmarkt in verandering is.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik heb geen inhoudelijk antwoord gekregen van de staatssecretaris. Ik heb hem namelijk gevraagd, en doe dat nu voor de vijfde keer, om zijn beweringen met cijfers te onderbouwen. Ik heb enkel een onderzoek dat het tegendeel van zijn beweringen onderbouwt. Ik vraag hem dus nogmaals of hij bereid is om te onderzoeken hoe de volumeontwikkeling in de postmarkt in, zeg, de afgelopen acht jaar is geweest voor wat betreft de geadresseerde post, dat deel van de markt dat wij nu volledig hebben geliberaliseerd, en de Kamer bijvoorbeeld binnen een maand over de uitkomsten te informeren.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Nogmaals, die cijfers zijn er. Er zijn de oudere cijfers tot 2006. Ook daarin zie je al dat technologie de belangrijkste reden is voor verandering. Daarna is het alleen nog sneller gegaan, ook afgedwongen door beleid. Wij stimuleren e-factoreren, e-mail en internetbankieren. TNT meldt zelf een daling van het aantal poststukken van naar schatting jaarlijks 5% tot 6%. Twee derde daarvan wordt gedreven door technologische ontwikkelingen; dat kan ik nu voor de vierde keer herhalen. Je hoeft ook niet acht jaar lang terug te kijken. Je kunt gewoon naar buiten kijken. Je kunt naar het gedrag van je directe omgeving en van bedrijven kijken. De wereld gaat vooruit. De wereld verandert. De wereld moderniseert. Daarmee hebben wij allemaal te maken. Bedrijven moeten en kunnen zich daaraan aanpassen. Ze ontwikkelen ook nieuwe diensten. Dat is wat er aan de hand is in de postsector.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Concluderend: de staatssecretaris neemt afstand van het onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Economische Zaken dat ik op de site van het ministerie kan vinden. Daarvan neemt de staatssecretaris afstand, want daarin wordt gesteld dat er in de periode 2001-2006 geen sprake was van een dalende postmarkt, ook niet ten gevolge van de opkomst van e-mail en internet. Van die conclusie neemt de staatssecretaris dus afstand. Dat onderzoek klopt dus niet. De staatssecretaris moet dat wat mij betreft dus herroepen. Verder blijft hij bij de bewering dat er sinds 2006 zo'n drastische daling is geweest, die hoofdzakelijk te maken heeft gehad met internet. In het onderzoek zie ik dat dit niet het geval is geweest tussen 2001 en 2006. Na 2006 zou die daling

Heemskerk

dermate drastisch zijn geweest dat dit vergoelikt dat het kabinet niet ingrijpt in de situatie rond de arbeidsvoorwaarden van de postbezorgers.

De **voorzitter**: Uw vraag is helder.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Ik neem op geen enkele wijze afstand van de manier waarop de Kamer is geïnformeerd over de effecten van de marktwerking en ik neem geen afstand van de kwaliteit van het onderzoek van het ministerie van Economische Zaken. Het enige wat ik heb gezegd is dat het na 2006 nog sneller is gegaan met de verdere digitalisering van de economie, die ook door ons is gestimuleerd. Mevrouw Gesthuizen wil wellicht terug naar de tijd van de postkoets en ouderwetse omgangsvormen. Wij kennen de grote nostalgie bij de SP. Die tijd komt dus niet meer terug. Mevrouw Gesthuizen kan nu wel blijkbaar boos de zaal verlaten, maar ik erken alleen dat de wereld verandert en dat bedrijven zich daaraan aanpassen. Ook het kabinet past zich daaraan aan. Wij hebben er juist voor gezorgd dat de openstelling van de postmarkt veel zorgvuldiger gepaard ging met zowel aandacht voor het Europees speelveld als aandacht voor de arbeidsvoorwaarden voor de mensen die in de post werken.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Deze gang van zaken irriteert enorm. Ik vraag de staatssecretaris of hij vindt dat hij over zijn eigen antwoorden gaat. Als mevrouw Gesthuizen het daarmee niet eens is en als het kabinet van haar met cijfers moet komen, kan zij dat in de tweede termijn zeggen. Laten wij echter ver blijven van deze hoge toon.

Staatssecretaris **Heemskerk**: De heer Elias vroeg zonet wat ik van de hoge toon vond. Mijn reactie daarop was dat ik hecht aan omgangsvormen en een zo net mogelijk antwoord. Dat heb ik getracht te geven.

De heer **Elias** (VVD): Voor de notulen: ik heb het nooit over de toon gehad. Daar zou ik niet over vallen. Ik had het erover dat in dit huis een bewindsman wordt beticht van leugens als hij evidente maatschappelijke ontwikkelingen schetst, en ik heb gevraagd wat de staatssecretaris daarvan vond. Ik vind dat hij daarop heel verstandig heeft gereageerd.

De **voorzitter**: Die vraag heeft de staatssecretaris beantwoord.

Minister **Donner**: Voorzitter. Als bewindslieden worden beticht van liegen, vraag ik mij af of het zinvol is om overleg te hebben, want dan vervalt de basis van vertrouwen tussen Kamer en regering. Ik neem echter aan dat de Kamer dat oordeel niet deelt en dat het dus nog wel zinvol is om de Kamer te antwoorden.

Wij hebben inderdaad te maken met de door de staatssecretaris beschreven ontwikkelingen die, zoals al eerder is aangekondigd, onvermijdelijk leiden tot aanpassingen in de arbeidsorganisatie van de postbedrijven. Dat is de algemene maatschappelijke ontwikkeling. Natuurlijk kunnen wij maatschappelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld krimp, tegenhouden door de markt af te sluiten en concurrentie uit te sluiten en de consequenties

daarvan via de prijs ten laste van de consument te brengen. De keerzijde daarvan is niet dat wij de markt openen en dit ten goede laten komen van de consument. Ook markten bestaan slechts bij de gratie van de overheid. Het gaat hier niet om twee communicerende vaten. De markt wordt ingesteld door overheidsregelingen en dat geldt ook voor de postmarkt. Derhalve wordt terecht de discussie gevoerd over de arbeidsmarkt en de postbedrijven.

Al eerder was aangekondigd dat de ontwikkelingen die zich nu bij TNT voordoen in de pen zaten. Dat was de aanleiding voor het opstellen van een concept-cao, die inhield dat werk boven inkomen werd geplaatst, waarbij TNT in vergaande mate bereid was het aantal banen te garanderen, maar waar wel een verlaging van de salarissen tegenover stond. Die cao is echter afgewezen. Vervolgens is op 27 januari jongstleden een principeakkoord over een cao tot stand gekomen, waarin inkomen uitdrukkelijk boven werk wordt geplaatst. Uit krantenberichten heb ik begrepen dat Kamerleden stonden te juichen toen die cao tot stand was gekomen. De consequentie is dan dat men ook juicht bij de consequenties van die cao, namelijk een vermindering van het aantal banen. Op het moment dat dit zich voordoet, kan men geen krokodillentranen wenen en zeggen dat dit tegengehouden moet worden. Dan probeert men te blazen en tegelijkertijd het meel in de mond te houden, maar dat is niet mogelijk.

Mevrouw Gesthuizen vraagt mij om in te grijpen. De wet biedt mij de mogelijkheid om individuele bepalingen in een cao onverbindend te verklaren, maar ik weet niet welke bepalingen in de nu tot stand gekomen cao zij op het oog heeft. Derhalve snap ik niet waar haar verzoek aan het kabinet om in te grijpen op berust. Ik betreur het dat deze cao tot stand gekomen is, want ik meen dat de daarin gemaakte afspraken over de loonontwikkeling afwijken van het akkoord dat vorig voorjaar gesloten is met de sociale partners. Het kabinet heeft inderdaad een andermaal duidelijk gemaakt dat onder de huidige economische omstandigheden het uit maatschappelijk oogpunt wenselijk is dat de ontwikkeling zo dicht mogelijk bij nominaal nul ligt. Dat is ook de inzet van het kabinet in de publieke sector en dat is ook steeds wenselijk geweest. Als ik de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt tot dusver zie, ligt die ontwikkeling inderdaad in die richting en ligt deze cao daarboven. Dat schaadt de werkgelegenheid, nu en op termijn. Dat heeft consequenties. Als men daarbij staat te juichen, ben ik bang dat dat minder verantwoord is.

Mevrouw Gesthuizen wijst in haar bijdrage op eerdere ontwikkelingen, onder andere bij RSV. Ik kan de Kamer meedelen dat ik indertijd door de Tweede Kamer was ingehuurd om de ontwikkelingen bij de departementen ten behoeve van de enquête uit te zoeken. Het klopt inderdaad dat de Staat en de publieke middelen daar voor honderden miljoenen, zo niet miljarden, in zijn gaan zitten. Het einde van het liedje was dat er evenveel banen verloren zijn gegaan als wanneer dat niet zou zijn gedaan. Het is wat later gebeurd, maar het is wel degelijk gebeurd. Dat is op een gegeven moment de situatie: men kan bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen niet tegenhouden. Het beeld van Hansje Brinker met zijn vinger in de dijk is niet de realiteit van de economie.

Mevrouw Gesthuizen vraagt mij ook of er ingegrepen kan worden met betrekking tot de overeenkomsten van opdrachten. Ik meen dat het kabinet dat ook heeft

Donner

gedaan, in de vorm van de algemene maatregel van bestuur die het kabinet heeft genomen. Deze houdt in en bevestigt de afspraken zoals die bij cao zijn gemaakt, namelijk dat na een overgangperiode van drie jaar werkgevers in deze sector voor 80% gebruik zullen maken van mensen die een arbeidsovereenkomst hebben. Daarmee zullen de verschillende bepalingen inzake het minimumloon van toepassing zijn op deze arbeidscontracten.

Deze ontwikkeling valt niet per decreet in één keer af te dwingen. We constateren – de staatssecretaris heeft het al aangegeven – dat daarover bij cao afspraken zijn gemaakt en dat deze afspraken door de algemene maatregel van bestuur zijn ondersteund. Wat dat betreft, bevestigen de ontwikkelingen sinds die tijd, de wens van de bonden om nadere invulling te geven aan de cao en om het ingroeimodel daarin op te nemen, ons in het standpunt dat de ontwikkeling die zich voordeed, het gevolg was van het samenspel tussen algemene maatregel van bestuur en de tot stand gekomen cao. Mevrouw Vos heeft hier al op gewezen. Op basis van deze stelling is de Staat in hoger beroep gegaan tegen de uitspraak van de rechter in kort geding, met het argument dat die berust op een miskenning van de werkelijkheid dat via de AMvB slechts de ontwikkeling is gerealiseerd zoals die plaatsvond.

Daarom bestrijd ik ook de stelling van de heer Elias dat de Staat op deze wijze in de arbeidsmarkt ingrijpt. In die zin ben ik het met hem eens dat wij daarin ingrijpen teneinde een ontwikkeling daarin te bewerkstelligen die overeenkomt met wat wij in de wet hebben vastgelegd, namelijk dat we op duurzame arbeid het minimumloon van toepassing laten zijn. Dat was de basis bij de bespreking van de wijzigingen van de Postwet om het artikel daarin op te nemen op basis waarvan de AMvB is opgenomen. Derhalve is dit uitvoering van het algemeen belang, zoals dat in de wet tot uitdrukking is gekomen.

De heer **Elias** (VVD): De redenering loopt helemaal rond op één belangrijk punt na, namelijk dat de fractie van de VVD juist om die reden die wet niet zo vormgegeven wenste te zien.

Minister **Donner**: Dat klopt, maar de regering handelt met de Kamer en de Kamer heeft het wel gedaan. Aangezien de fractie van de VVD onderdeel uitmaakt van de Kamer, neem ik aan dat de VVD ook verder de besluiten van de Kamer aanvaardt. Het is het beginsel van meerderheidsbesluiten dat als er een besluit is, dit het besluit is van de Kamer en dat dit besluit gedragen zal worden door de leden van de Kamer.

De heer **Elias** (VVD): Dat is precies de reden – en uiteraard respecteren wij de vormgeving van ons land – dat ik aan het eind van mijn bijdrage het kabinet ertoe heb opgeroepen om die onzalige toevoeging die er destijds ingekomen is, er weer uit te halen. Dus zo loopt het rond.

Minister **Donner**: Dan denk ik dat we zullen moeten wachten tot het moment dat ook de VVD weer onderdeel is van de meerderheidscoalitie in deze Kamer. Dan zullen er voorstellen op dat punt gedaan worden. Vooralsnog staat dit kabinet nog steeds voor de genomen besluiten en meent het dat dit onder alle omstandigheden een wenselijke ontwikkeling is.

Mevrouw Vos vraagt of niet onderzocht kan worden of de overeenkomst van opdracht kan worden beperkt tot echte ondernemers. Die vraag berust op een misvatting over wat de overeenkomst van opdracht is. Die is geregeld in artikel 400 van Boek 7 BW. Dit artikel definieert de overeenkomst van opdracht als de overeenkomst waarbij de ene partij de andere opdraagt om iets te verrichten, anders dan uit hoofde van de arbeidsovereenkomst. Derhalve kan een vraag zijn of een verhouding een arbeidsovereenkomst is, maar als het geen arbeidsovereenkomst is, is sprake van een overeenkomst van opdracht. Dat is het middel dat in het recht een definitie is van de overeenkomsten die tot stand komen.

Als de wetgever zou zeggen dat de overeenkomst van opdracht alleen gesloten mag worden tussen mensen die een VAR-verklaring hebben, zou ik als burger zonder VAR-verklaring met niemand meer een contract kunnen sluiten, anders dan een arbeidsovereenkomst. Dat is de essentie van de vrijheid in het maatschappelijk verkeer. Die is niet voorbehouden aan bepaalde personen. Dit is de rechtsvorm waarin men handelt met de notaris en met de advocaat. Dat zijn geen arbeidsovereenkomsten, dat zijn overeenkomsten van opdracht. Dat is de overeenkomst van opdracht.

Het enige middel om te doen wat mevrouw Vos wil, namelijk het gebruik van de overeenkomst van opdracht in de postmarkt beperken als vehikel om de post te laten bezorgen, is op de wijze zoals wij het gedaan hebben, namelijk via de algemene maatregel van bestuur. Die ondersteunt een cao waarin de werkgevers in die sector zich beperken of beperkt worden tot het gebruik van de arbeidsovereenkomst voor wat zij doen. Dat kan.

Mevrouw Vos vraagt of wat hier gaande is geen arbeidsovereenkomst is. Het antwoord op die vraag zullen betrokkenen zelf aan de rechter voor moeten leggen. Het kan te allen tijde dat een bepaalde rechtsrelatie geen overeenkomst van opdracht is, maar een arbeidsovereenkomst. Er is maar één soort juristen dat geschikt is om dat te beoordelen en die zitten bij de rechterlijke macht, als rechter.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Dan zou ik een rechter naar mijn onderzoek kunnen laten kijken. Maar daarom vraag ik nu juist om een inventarisatie. We zien niet alleen in de postmarkt, maar ook in andere sectoren dat deze overeenkomst wordt gebruikt om arbeidswetgeving te omzeilen. U moet ook toegeven dat deze overeenkomst, die voor verschillende zaken gebruikt kan worden, ook misbruikt wordt. Als we in venndiagrammen gaan redeneren, gaat het er mij om dat we moeten zoeken naar een truc – Tom Poes, verzin een list – om het omzeilen van de arbeidsovereenkomst middels de overeenkomst van opdracht te beperken. Daar gaat mijn vraag over. De reikwijdte en de breedte van de overeenkomst van opdracht is blijkbaar te breed. Daar gaat mijn verzoek om. U zou toch ook geïnteresseerd moeten zijn in die mogelijkheid.

Minister **Donner**: Mevrouw Vos, u snapt het niet. Er is een rechtsrelatie om bepaalde werkzaamheden te doen. Als dat een schijnconstructie is, dan stelt u dat die rechtsrelatie in werkelijkheid een arbeidsovereenkomst is. Dat is niet een punt dat je wetenschappelijk kunt onderzoeken door juristen erbij te halen. Er is maar één soort jurist daarvoor bevoegd, namelijk om aan de basis

Donner

van de zaak die is aangespannen voor de rechter te onderzoeken of een bepaalde rechtsrelatie een arbeidsovereenkomst is. Is zij dat, dan is er een arbeidsovereenkomst. Is zij het niet, dan is het een overeenkomst tot opdracht. Daaraan verandert niets, al schakel ik legioenen advocaten in om de zaken te bekijken. Er is er maar één die dat kan beslissen. Dat heeft dus niets te maken met wetenschappelijk onderzoek.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ik hoorde u net zeggen: u snapt het niet. Dat vind ik een minder erge beschuldiging dan dat een staatssecretaris wordt uitgemaakt voor leugenaar. Dat vind ik echt redelijk heftig. Ik denk dat ik het wel snap, maar dat u het niet wilt snappen. Wat doen wij hier in deze Kamer? Wij zijn continu bezig om wetten te veranderen, om wetten te verbeteren. Ik zie dat er misbruik wordt gemaakt van die overeenkomst van opdracht, dat het te breed is, en u blijft persisteren dat het net zo'n natuurkundig feit is als dat de wereld rond is. Wij hebben daarover wel vaker een debat met u. Het is geen natuurkundig feit, die wet is veranderlijk en ik zie dat er misbruik van wordt gemaakt. Dat gebeurt niet alleen in de postmarkt, maar ook in andere zaken. Ik vind het verzoek van mij en wellicht ook collega's, van andere Kamerleden, alleszins redelijk: de wet nog eens te bekijken, gezien de huidige omstandigheden en de veranderingen en ontwikkelingen die wij zien op de arbeidsmarkt.

Minister **Donner**: In de wet wordt een definitie gegeven: als het geen arbeidsovereenkomst is, dan is het een overeenkomst tot opdracht. Als u zegt dat dat te ruim is en dat wij het moeten inperken, dan zegt u daarmee dat opdrachten tot bepaalde werkzaamheden alleen nog maar tussen mensen met een VAR-verklaring kunnen worden afgesloten. Dat betekent dus totaal dat u geen opdracht meer kunt geven aan een advocaat, een notaris of een ander. U hebt geen VAR-verklaring, en derhalve mag u geen overeenkomst van opdracht geven. Het is de grondslag waarop ons Burgerlijk Wetboek berust, namelijk dat het ten aanzien van de contracten niet beperkt is.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ik weet dat wij moeite hebben om vast te stellen wat de definitie van een ondernemer is, maar het gaat hier om een opdrachtrelatie, waarin mensen in vrijheid kunnen onderhandelen over tarieven, de opdrachten, de acquisitie. Dat heb ik net uitgelegd. Ik wil ook helemaal niet dat dat soort opdrachten tussen bijvoorbeeld advocaten, hoveniers en architecten onmogelijk wordt gemaakt, maar ik wil wel de Arbeidsinspectie en het UWV en de Belastingdienst, die erg veel moeite hebben om vast te stellen of er sprake is van een verkapte arbeidsrelatie, een handje helpen door een betere definitie van wat nou werkelijk die OVO is. Desnoods kunnen wij overeenkomen dat er misschien twee verschillende definities zouden moeten zijn.

Minister **Donner**: Mevrouw Vos, dan moet u eventueel beter definiëren wat de arbeidsovereenkomst is, want het Wetboek bepaalt dat als het geen arbeidsovereenkomst is, het een overeenkomst van opdracht is. De overeenkomst van opdracht wordt gedefinieerd als het spiegelbeeld van de arbeidsovereenkomst. Het gaat niet over opdrachten tussen advocaten, maar als u naar een advocaat gaat en hem vraagt om uw zaak te behandelen,

dan is dat een overeenkomst van opdracht. Als u die wilt beperken tot mensen die een VAR-verklaring hebben, dan moet u eerst een VAR-verklaring hebben voor u een advocaat een opdracht kunt geven. Dat is wat u vraagt.

De **voorzitter**: Mevrouw Vos, u hebt ook nog een tweede termijn.

Minister **Donner**: De Arbeidsinspectie kijkt voortdurend of de verschijnselen en de vormen die zich voordoen in de werkelijkheid, arbeidsovereenkomsten zijn of niet. Als het een arbeidsovereenkomst is, dan zal daarop op een gegeven moment gewoon de wetgeving van toepassing zijn.

De heer Graus vroeg hetzelfde over de positie van de rechtsbescherming. Nogmaals: de rechtsbescherming hebben wij geregeld via de arbeidsovereenkomst. Derhalve is de AMvB die wij hebben getroffen het instrument dat hij vraagt om de rechtsbescherming te verbeteren, namelijk doordat daardoor een groter deel van de postbezorgers onder de arbeidsovereenkomst wordt gebracht. Derhalve wordt aan het verzoek tot uitbreiding van de rechtsbescherming voldaan. Er is ingegrepen. Nogmaals, die ontwikkeling van de liberalisering doet zich voor. Een heel andere ontwikkeling is door TNT zelf aangekondigd. TNT ziet namelijk een voortdurende afname van de omzet en dan is het van tweeën een: of zij gaan terug in de salariering en kunnen het aantal mensen handhaven of zij doen dat niet, maar dan zal dat consequenties hebben voor het aantal banen. Daar ingrijpen zou betekenen ingrijpen in de cao die tot stand is gekomen. Er zijn beperkte mogelijkheden voor de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om dat te doen, maar het enige waarin ik dan kan ingrijpen, zijn de bepalingen over de hoogte van de salarissen die zijn afgesproken. Ik weet niet of dat werd bedoeld met het verzoek om in te grijpen. Mij werd gevraagd om te bemiddelen, maar daar is geen aanleiding toe. Er is in beginsel overeenstemming tussen partijen. Er is een cao waarover is onderhandeld en die loopt.

Mevrouw Van Vroonhoven vroeg meer in het bijzonder in hoeverre een en ander in het sociaal plan is geregeld en wat op dat punt is voorzien. Ik verwijs naar het principeakkoord dat is gesloten, dat zowel de cao als het sociaal plan omvat en waarin een groot aantal elementen is afgesproken met betrekking tot de ondersteuning van de mobiliteit. Extra steun is afgesproken voor oudere werknemers vanwege hun slechtere positie op de arbeidsmarkt. Met betrekking tot personen boven de 51 jaar is een groter aantal maximum maandsalarissen afgesproken en mensen boven de 58 jaar kunnen in dienst blijven tot de eerste natuurlijke vertrekdatum. Dat kan ook de VUT-regeling zijn. Ook is een maximale inzet afgesproken om gedwongen ontslagen waar mogelijk te voorkomen. Het principeakkoord gaat dan ook zeer uitvoerig in op de mobiliteit.

De heer **Graus** (PVV): In de allereerste debatten was alleen de staatssecretaris van Economische Zaken aanwezig. Daarin heb ik altijd gevraagd of de regering er zo lang mogelijk buiten blijft. Ik vraag nu pas om echt ingrijpen, om verbetering van de bescherming en uiteraard om bemiddeling daarin. Dat is iets wat binnen de mogelijkheden van de minister ligt. Bovendien heb ik gevraagd om samen met de postbedrijven en de sociale

Donner

partners tot overeenstemming te komen dat eenieder op de postmarkt een minimale vergoeding krijgt welke gelijk is aan het minimumloon. Daar ging het mij specifiek om.

Minister **Donner**: Zoals gezegd, heeft het kabinet dat gedaan met de algemene maatregel van bestuur. Het is niet iets wat ik met een penne-streek en een hamerslag kan bepalen, zodat vanaf nu iedereen een arbeidsovereenkomst heeft. Naar de mate waarin men een arbeidsovereenkomst heeft, is daarop de wet op het minimumloon van toepassing en zal daar derhalve het minimumloon gelden. Die ontwikkeling is afgesproken in de combinatie tussen de cao en de algemene maatregel van bestuur.

De heer **Graus** (PVV): Los van algemene maatregelen van bestuur en Koninklijke Besluiten kan er ook bemiddeld worden. Daar vraag ik ook om, zodat de regering een bepaalde druk uitoefenen.

Minister **Donner**: Om te bemiddelen, moet er een conflict zijn. Er is geen conflict. Er is een cao-afspraken waar je gelukkig over kunt zijn of niet, maar er ligt een cao met betrekking tot het ingroeien naar 80%. Die wordt ondersteund door een algemene maatregel van bestuur, juist om die situatie te bewerkstelligen. Er is dus precies gedaan wat door de heer Graus nu wordt gevraagd. Er is op dit moment verder geen conflict waarin bemiddeld zou kunnen worden.

De **voorzitter**: Mijnheer Graus, voor de laatste maal. U hebt ook nog een tweede termijn.

De heer **Graus** (PVV): Dat klopt, maar dan heb ik hiervoor geen tijd. Dan moet ik mogelijk mijn moties oplezen. Ik heb altijd gezegd dat het zelfs te ver gaat om te zeggen dat bedrijven binnen een aantal jaren 80% van het personeel in vaste dienst moeten nemen. Dat hoeft van de PVV helemaal niet. We vragen enkel dat die mensen een fatsoenlijke beloning krijgen die gelijk is aan het minimumloon. Ik ga in die zin dus minder ver dan de minister. Dat wilde ik even duidelijk maken.

Minister **Donner**: Maar dat is nu precies wat het kabinet heeft gedaan met de AMvB! Het is alleen niet iets wat je met één stamp op de grond kunt realiseren. Er is een ingroeimodel voor. Dat zijn partijen zelf in eerste instantie overeengekomen en dat is ondersteund met de AMvB. Precies wat de heer Graus vraagt, is dus al gebeurd.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Mogen wij erop vertrouwen dat de AMvB nu van kracht is?

Minister **Donner**: De AMvB is in werking getreden. De rechter heeft in kort geding vastgesteld dat de AMvB niet in kracht kan treden zolang er een cao is. Zolang er een cao is, zitten daarin de bepalingen met betrekking tot de ingroei naar 80%. Zou de cao om de een of andere reden worden verbroken, dan blijkt uit de uitspraak vermoedelijk dat daarmee een in werking getreden AMvB van kracht is, maar het is eventueel een zaak van de rechter om dat vast te stellen. Wij hebben plan B ten aanzien van het eventueel regelen dat zo nodig op andere wijze de AMvB in werking treedt. Dit is inderdaad de situatie. Zolang echter de cao er is, zijn partijen het eens over het

ingroeimodel. Dat moet je vaststellen. Het enige wat er nu aan de hand is, is dat de bonden in de cao nadere bepalingen wensen over het ingroeimodel, nu de AMvB met daarin de geleidelijke ingroei volgens de rechter niet van kracht is zolang de cao er is. Over de overgangstermijn, met 80% na drie jaar, is men het echter eens. Als daaraan niet wordt voldaan, zal de AMvB van kracht zijn waarin gesteld wordt: vanaf dat moment moet u 100% toepassen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Dit luistert toch vrij nauw. De voormalige minister van Justitie weet ook heel goed hoe nauw dit luistert. Ik hoorde hem zojuist zeggen dat de AMvB in werking is getreden, dat de rechter heeft bepaald dat hij op dit moment niet van kracht zal zijn en dat hij denkt dat de AMvB wel van kracht zal zijn op het moment dat er geen cao meer ligt. Ten slotte zei de minister nogmaals: hij is op dit moment niet van kracht. De conclusie is dus dat de AMvB nu niet van kracht is.

Minister **Donner**: De rechter in eerste instantie – er is een hoger beroep gaande en de staatssecretaris heeft zojuist toegelicht wanneer dat zal dienen – heeft vastgesteld dat, gelet op de tekst van de wet, naar zijn mening de AMvB kennelijk niet van kracht is geworden omdat daaraan de rechtsbasis ontbreekt. Dat doet er niet aan af dat er een AMvB ligt met daarin een bepaling over de inwerkingtreding. Derhalve geef ik mevrouw Gesthuizen mijn begrip zoals dat nu is van de situatie. Ten aanzien van de juistheid van het oordeel van de rechter in eerste instantie verschillen wij van mening over de gronden waarop de rechter oordeelt en de conclusie die hij trekt. Ik oordeel niet over het oordeel van de rechter in eerste instantie. De Staat wenst echter in hoger beroep opnieuw een beoordeling van dit vonnis. Dat is de situatie zoals die nu is.

De **voorzitter**: Mevrouw Gesthuizen, voor de laatste maal.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Heb ik de minister goed begrepen dat hij denkt dat, op het moment dat de cao van tafel gaat die er nu is tussen vakbonden en nieuwe postbedrijven, de AMvB, die door de rechter strijdig is verklaard met de Postwet, wel van kracht zal zijn?

Minister **Donner**: Zo lees ik op dit moment de combinatie van enerzijds de inwerkingtredingsbepaling en anderzijds het oordeel van de rechter. Nogmaals, voor het geval dat dit achteraf niet juist blijkt te zijn, hebben wij plan B achter de hand met betrekking tot een andere inwerkingtredingsbepaling. Derhalve meen ik dat wat dat betreft vooralsnog de situatie is zoals die was. Daarom moeten verschillende zaken niet met elkaar worden verward ten aanzien van enerzijds het principeakkoord dat TNT heeft gesloten over de verdere ontwikkeling van de cao en anderzijds de ontwikkelingen bij het ingroeimodel met betrekking tot het geleidelijk uitfaseren van de overeenkomst van opdracht in de postsector.

De staatssecretaris is ingegaan op de vraag wat er gebeurt als de cao spaak loopt. De vragen van de heer Graus heb ik beantwoord. Ik denk dat ik daarmee ongeveer alle gestelde vragen heb beantwoord.

De heer **Graus** (PVV): Er ligt nog een vraag. Is de minister de minister van Nederland of van Europa?

Donner

De **voorzitter**: Volgens mij heeft de staatssecretaris die vraag al beantwoord.

Minister **Donner**: Mijnheer Graus, ik sta hier als minister van het Koninkrijk der Nederlanden. Ik meen dat u anders niet eens met mij zou spreken. Nederland is lid van de Europese Unie en als minister van Nederland ben ik lid van de Raad van ministers van de Europese Unie.

De heer **Elias** (VVD): Ik heb eigenlijk alleen bij implicatie antwoord gekregen op een vraag, dus ik vraag het nog even heel specifiek. Is het kabinet bereid de toevoeging aan de Postwet van twee jaar geleden die de AMvB mogelijk maakt, alsnog in te trekken?

Minister **Donner**: Mijnheer Elias, ik dacht dat ik niet alleen impliciet, maar ook expliciet had gezegd dat het kabinet staat bij het voorstel en bij de wet zoals die er nu is. Dit kabinet zal geen voorstel doen tot wijziging van, ik geloof, artikel 8 van de Postwet. Ik meen dat wat dat betreft – ik denk ook dat de feiten dat te zijner tijd zullen uitwijzen – ook een kabinet waar u deel van uitmaakt, dat niet zal doen. Maar dat denk ik alleen maar.

De **voorzitter**: Daarmee zijn wij gekomen aan het eind van de eerste termijn van de kant van het kabinet. Mevrouw Gesthuizen heeft gevraagd om een schorsing van enkele minuten. Daarna gaan wij verder met de tweede termijn van de kant van de Kamer. Ik meld nog even dat op verzoek van mevrouw Gesthuizen drie pagina's uit het onderzoek naar de effecten van de marktwerking zijn rondgedeeld, waarop zij in haar tweede termijn, naar ik aanneem, zal ingaan.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

□

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Voorzitter. Ik dank de bewindspersonen voor hun beantwoording in eerste termijn, hoewel ik er verre van tevreden over ben. Ik heb mijn betoog onderbouwd met cijfers en met onderzoek, en ik confronteer de staatssecretaris met de inconsistentie van de informatie die wij als Kamerleden krijgen. De staatssecretaris ontkent, maar onderbouwt vervolgens niet. Hij heeft zijn visie, maar die is subjectief. Hij beredeneert het, maar bewijst zijn redenering niet. Hij weerlegt de feiten niet en redt zich uit zijn penibele situatie door te zeggen dat de drastische krimp na 2006 is ingezet. Begin 2007 voerden wij dit debat over de Postwet ook al en toen werd er ook beweerd dat de postmarkt zó drastisch kromp, dat het niet anders kon dan dat de werknemers de rekening betalen.

Het is van tweeën een. Óf de staatssecretaris neemt zijn opmerking dat de markt krimpt terug, óf hij onderzoekt de ontwikkeling van het volume in de postmarkt en informeert de Kamer binnen twee maanden. Ik vind het heel, heel kwalijk dat de staatssecretaris geen antwoord geeft.

Verschillende leden hebben indirect aan mij gevraagd of ik nog wel met deze staatssecretaris wil debatteren. Nou, die motie van afkeuring, die motie van wantrouwen zit in mijn tas. Ik geef de staatssecretaris de kans om binnen twee maanden te weerleggen dat hij de Kamer onjuist heeft geïnformeerd. Totdat dat gebeurd is, hangt die motie van wantrouwen boven zijn hoofd. Als hij

gelijk heeft, dan zal ik dat ook ruiterlijk toegeven. Dan krijgt hij van mij gelijk.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Dat kunt u nu ook wel doen. Ik lees: "halt aan de groei" en "per saldo een lichte daling". De staatssecretaris heeft gewoon gelijk dat er een daling is. Ik hoef niet uit het raam te kijken om te zien dat er daling is. U hebt harde woorden gebruikt en nu hebt u dus een motie in uw tas. Ik vind dat u nu uw woorden waarmee u de staatssecretaris voor leugenaar uitmaakte, moet terugnemen. Ik vind dat dat niet kan.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Het is uitgesloten dat dat zal gebeuren. De staatssecretaris heeft namelijk op geen enkele manier kunnen onderbouwen dat de Kamer niet inconsistent of onjuist is geïnformeerd. Ik blijf dus bij mijn betoog. Ik heb een onderzoek van Economische Zaken zelf. Het loopt weliswaar tot en met 2006, maar daarin staat heel erg duidelijk dat het totaalvolume op de postmarkt gelijk is gebleven. Ik heb daarnet al gezegd dat wij deze discussie begin 2007 ook hebben gevoerd. Ook toen werd er al geconstateerd dat er sprake was van een zo drastische daling van het postmarktvolume, dat er echt gesneden moest worden in de arbeidsplaatsen of de arbeidsvoorwaarden. Deze Kamer heeft op basis van die informatie ingestemd met iets als een liberalisering. Wij zien ons nu geconfronteerd met een komend massaontslag. Ik wens een motie in te dienen om de staatssecretaris de kans te geven om de feiten te weerleggen en dat te onderbouwen. Anders kan er altijd nog zo'n motie waar mevrouw Vos naar verwijst, worden ingediend.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ik vind dat het niet klopt. De staatssecretaris heeft wel degelijk verteld dat er een daling is. Dat zie ik ook in de papiertjes die u net uitdeelt. Voor de netheid en de orde van deze Kamer vind ik dat u die woorden moet terugnemen. Als u dan alsnog denkt dat het niet zo is, kunt u uw motie van wantrouwen indienen. Als u de motie nu niet indient, vind ik dat laf.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Mevrouw Vos gebruikt ook grote woorden, maar dat vind ik prima. Het is mogelijk dat zij niet ziet dat het volume in de postmarkt nagenoeg gelijk is gebleven en dat er in 2005 nog een stijging is geweest van het aantal poststukken. De onderzoekers naar de effecten van marktwerkingsbeleid hebben geconstateerd dat het totale volume redelijk stabiel is gebleven en dat het volume van TNT is afgenomen ten gunste van de twee toetreders. In dat licht kan worden geconstateerd dat de postmarkt wel concurrentie ondervindt, maar dat er alleen maar een afvlakking van de groei is geweest.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Dat lees ik toch echt anders. Dat er inderdaad concurrentie is, dat TNT wat afvlakking van de groei heeft en dat er ook werkgelegenheid bij die andere bedrijven zou komen, was nu net de bedoeling. Ik zie hier een lichte daling, in 2005 steeg het volume weer, in 2006 was er opnieuw een lichte daling. Ik hoef het niet op stel en sprong te weten, maar ben inderdaad ook wel benieuwd naar wat er de afgelopen jaren is gebeurd. Ik ben het echter niet met u eens. Ik vind het nog steeds schandalig dat u een bewindspersoon voor leugenaar uitmaakt.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik vind dat niet schandalig, ik

Gesthuizen

vind dat mijn recht. Veel meer nog dan mijn recht vind ik het ook mijn plicht als Kamerlid. Als er gesproken wordt van een drastische daling, waardoor het mes moet worden gezet in arbeidsplaatsen en in de arbeidsvoorwaarden van duizenden mensen, wil ik daarover op een heel goede manier geïnformeerd worden. Als dan uiteindelijk blijkt dat dit niet gebeurd is, vind ik dat ik het recht en de plicht heb om dat hier aan de kaak te stellen.

De **voorzitter**: Mijnheer Elias, ook op dit punt? Anders ga ik namelijk naar de moties van mevrouw Gesthuizen.

De heer **Elias** (VVD): Op dit punt. U zei zo-even: het is van tweeën een. Dat zeg ik haar graag na: het is van tweeën een. Of u neemt terug dat de staatssecretaris een leugenaar is, of u dient inderdaad die motie van wantrouwen in. Anders bent u geen knip voor de neus waard en uw partij daarbij.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik vind het heel aardig dat de heer Elias suggereert dat ik moet kiezen uit deze twee dingen, terwijl ik heel duidelijk heb aangegeven uit welke twee opties ik kan kiezen. De eerste optie is om nu een motie in te dienen, waarin de staatssecretaris zoals u zult horen de kans krijgt om binnen twee maanden aan te tonen dat hij de Kamer niet onjuist heeft geïnformeerd. Tot die tijd zit die motie van afkeuring of die motie van wantrouwen inderdaad in mijn tas, zoals ik u gezegd heb. De tweede optie is, dat de staatssecretaris nu al toegeeft dat hij zich vergist heeft, dat hij ons verkeerd heeft voorgelicht, noem het maar op, of dat hij nu al met cijfers komt. Wat dat betreft is het ook van tweeën een.

De heer **Elias** (VVD): Het zou natuurlijk veel beter zijn als u zou zeggen: ik heb me een beetje vergalopperd, dat had ik beter niet kunnen zeggen. Dat zou een stuk beter zijn. Voor het overige krijgt u van harte onze steun voor een klein onderzoek, want daaruit zal alleen maar blijken dat het gebruik van de post is teruggelopen. Tot die tijd moet de staatssecretaris leven als voorwaardelijk leugenaar, zo benoemd door de SP.

De **voorzitter**: Er is geen vraag aan u gesteld, dus u kunt uw moties voorlezen.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Daarvoor zeg ik dat goed geluisterd moet worden naar het woordje "onafhankelijk". Ik zou het niet accepteren als het ministerie van EZ dit zelf gaat onderzoeken.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat uit het meest recent uitgevoerde onderzoek in opdracht van het ministerie van Economische Zaken geenszins blijkt dat sprake is van een drastische krimp van de postmarkt en dat het totaalvolume geadresseerde post redelijk stabiel bleef;

overwegende dat bij besprekingen in de Kamer over de situatie in de postmarkt, in het bijzonder de druk op de arbeidsvoorwaarden en de werkgelegenheid, de daling

van het totaal aantal poststukken door het kabinet steeds werd aangevoerd als de belangrijkste reden voor deze situatie;

verzoekt de regering, een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de ontwikkeling van het postvolume in de gehele postmarkt in de afgelopen tien jaar, en de Kamer binnen twee maanden te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Gesthuizen. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 111 (30536).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de algemene maatregel van bestuur waarin een ingroeimodel voor minimale percentages arbeidscontracten in de postsector staan, vernietigd is door de rechter;

constaterende dat cao-lonen onder druk staan en dat een massaontslag van werknemers die via een arbeidscontract in dienst zijn, dreigt;

verzoekt de regering, per 1 april 2010 een percentage van minimaal 80% arbeidscontracten voor bezorgers wettelijk verplicht te stellen voor de gehele postsector,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Gesthuizen. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 112 (30536).

De heer **Graus** (PVV): Voorzitter. Ik vertrouw niet op de algemene maatregel van bestuur die in werking is getreden, en ik wacht het hoger beroep noch plan B, hoe sympathiek ook, af. Dat is allemaal koffiedik kijken. Ik ga de moties die ik van plan was in te dienen, indienen. Dan hoor ik graag de reacties van de beide bewindslieden daarop. Ik heb zelfs ooit een belofte voor het altaar gekregen, maar zelfs daar kon ik niet op bouwen, dus ik ben daar heel voorzichtig mee geworden.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering, er zorg voor te dragen dat er een einde komt aan het voortbestaan van het stukloonmodel op de geliberaliseerde postmarkt;

Graus

verzoekt de regering voorts, te bemiddelen dat er tussen de postbedrijven en hun sociale partners overeenstemming wordt bereikt voor een beloning welke minimaal gelijk is aan het minimumloon,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Graus en Gesthuizen. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 113 (30536).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering om er zorg voor te dragen dat de positie van postbezorgers op de Nederlandse markt beter wordt beschermd,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Graus en Gesthuizen. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 114 (30536).

De heer **Elias** (VVD): Om te kunnen beoordelen of mijn fractie de laatste motie kan steunen, wil ik graag weten wat de heer Graus er precies mee bedoeld. Wat moet er gebeuren? Wat beoogt hij er precies mee? "Beter", maar hoe dan en wie dan en wat dan en wanneer dan?

De heer **Graus** (PVV): Wij hebben allemaal gezien wat er nu is gebeurd. Ik heb vorig jaar aan de regering gevraagd om zich er zo lang mogelijk buiten te houden en om het aan de postbedrijven en hun sociale partners over te laten. Dat is faliekant misgelopen. Er zijn massaontslagen geweest. Dat was niet alleen het gevolg van de groei van internet, maar ook van de te vroegtijdige liberalisering en vrijgeven van de markt. Ik heb de staatssecretaris dat ook verweten, al een jaar lang. De positie van de postbodes is altijd ondergeschikt geweest. Ik wil dat de regering nu desnoods gaat bemiddelen en zich er nu dus wel mee gaat bemoeien om zodoende te komen tot een betere positie van de postbodes. Ik doel dan ook op dat minimumloon, wat de minister zelf erkende. Op dat punt zaten wij dus op een lijn. Dat is er ook een onderdeel van.

De heer **Elias** (VVD): Mag ik in dat kader nog even uw reactie horen op hetgeen de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft gezegd? De minister zei: luister eens, als politici staan te juichen over het feit dat er een cao is afgesproken, waar een loonsverhoging in zit, dan moeten diezelfde politici geen krokodillentranen huilen als dat vervolgens betekent dat er 5000 banen verloren gaan die gehandhaafd had kunnen worden als men had gekozen voor werk boven inkomen. Wat is daar uw reactie op? Dat gemakkelijke op het sentiment spelen, is één ding, maar het verwijt van de minister is glashard. Wat is uw reactie daarop?

De heer **Graus** (PVV): Dat klopt, mijnheer Elias. Als ik had staan juichen over die cao, dan had u een punt gehad. Maar ik heb niet staan juichen; ik ben gewoon rustig in mijn bankje blijven zitten. Dat weten de minister en de staatssecretaris ook. Ik voelde mij dan ook helemaal niet aangesproken, niet door u en niet door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dit geldt dus niet voor mij.

De heer **Elias** (VVD): Een deel van de problemen komt dus voort uit ontwikkelingen op de markt – minder post – en een deel komt voort uit het feit dat er gekozen is om inkomen boven werk te stellen. Vindt u dat erg?

De heer **Graus** (PVV): Een gedeelte van wat u zegt, klopt. Deels komt het door internet en de moderne tijd. Helaas. Ik ben een voorstander van de kaartjes en de brieven. Ik schrijf ook nog steeds met een authentieke vulpen. Wij moeten echter meegaan met de ontwikkelingen. Dat erken ik, maar ... Nu ben ik even kwijt wat de heer Elias vroeg.

De **voorzitter**: De heer Elias vroeg wat u vond van de keuze die is gemaakt met betrekking tot de cao.

De heer **Graus** (PVV): Precies. Ik ben het dus op dat punt eens met de heer Elias, maar ik vind dat de vroegtijdige liberalisering van de markt een van de hoofdoorzaken is – samen met de groei van internet en het moderne tijdperk – van alle problemen die zijn ontstaan. Wij zitten dus niet op één lijn als het gaat om de diagnose die wij stellen.

Dank u wel, voorzitter. Sorry, maar het is al laat.

De **voorzitter**: Dat geldt voor ons allemaal. Ik hoop het debat nog op een goede manier tijdig te kunnen beëindigen. Dan kunnen wij wellicht allemaal nog voor twaalfen naar bed.

□

Mevrouw **Vos** (PvdA): Voorzitter. Het is toch een wat heftiger debat geworden dan ik had gedacht. Jammer, want ik wil dat wij de problemen op de postmarkt gewoon gaan oplossen. Dat was ook mijn woordenwisseling, mijn gesprek met de heer Donner. Het gaat er mij om dat die overeenkomst van opdracht blijkbaar oneigenlijk wordt gebruikt voor arbeidscontracten. Als we iemand zien rondlopen op zo'n contract, of hij garnalen pelt of ergens anders staat of inderdaad brieven in de bus stopt: het ruikt als een arbeidsrelatie, het voelt als een arbeidsrelatie en het is waarschijnlijk ook een arbeidsrelatie. Dat soort van oneigenlijk gebruik wil ik graag voorkomen. Dan heeft het niet zoveel zin om te zeggen dat de wet nu eenmaal zo is en dat wij een helemaal dingen onmogelijk moeten maken. Het gaat mij nu juist erom dat wij gaan kijken hoe wij met het behoud van het goede – dat moet de heer Donner aanspreken – het kwade kunnen elimineren. Nogmaals: de Kamer past af en toe wet- en regelgeving aan omdat de samenleving verandert. Daarom staan wij hier ook voor de Postwet. Daarom staan wij hier continu. Het lijkt mij een alleszins redelijk verzoek. Daarom heb ik ook een motie, die alleszins redelijk is. Het gaat er mij om dat wij het gewoon gaan uitzoeken.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de overeenkomst van opdracht een contractvorm is die opdrachtgevers en opdrachtnemers de mogelijkheid geeft om afspraken over tarieven en resultaten vast te leggen;

constaterende dat de overeenkomst van opdracht vaak wordt gebruikt voor overeenkomsten die erg lijken op een arbeidsovereenkomst;

constaterende dat daarmee de overeenkomst van opdracht niet wordt gebruikt als contractvorm voor onafhankelijk opererende opdrachtnemers, maar als manier om arbeidsovereenkomsten te omzeilen;

constaterende dat het omzeilen van arbeidswetgeving ongewenst is;

verzoekt de regering, een inventarisatie te maken van de mogelijkheden tot het beperken van de overeenkomst van opdracht voor opdrachtnemers die daadwerkelijk zelfstandig ondernemer zijn, bijvoorbeeld door het beschikken over een VAR, en daarbij ook de neveneffecten van een dergelijke beperking te betrekken bij de inventarisatie, om oneigenlijk gebruik van deze contractvorm tegen te gaan,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Vos en Van Gent. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 115 (30536).

Mevrouw **Vos** (PvdA): Het gaat mij er helemaal niet om, deze contractvorm af te schaffen en al deze goede dingen te voorkomen. Het gaat mij erom linksom of rechtsom oneigenlijk gebruik tegen te gaan. Dat zou de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met mij eens moeten zijn.

De **voorzitter**: Dan zijn we nu toe aan de tweede termijn van het kabinet. Ik schors enkele minuten om de bewindslieden gelegenheid te geven om de moties te verzamelen.

De vergadering wordt enige ogenblikken geschorst.

□

Staatssecretaris **Heemskerk**: Voorzitter. Ik dank de fracties voor de inbreng in tweede termijn. De minister zal ingaan op de moties over de arbeidsvoorwaarden. Dat zijn de moties op stuk nrs. 112, 113, 114 en 115. Mevrouw Gesthuizen verzoekt in de motie op stuk nr. 111 de regering om onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de ontwikkeling van het postvolume in de gehele postmarkt in de afgelopen tien jaar en om de Kamer hierover binnen twee maanden te informeren. Ik wil daarover het volgende zeggen. Ik ken de SP als een

ongelofelijk nostalgische en in de kern eigenlijk conservatieve partij. Mevrouw Gesthuizen is echt bezig met een achterhoedegevecht. Het is werkelijk iedereen duidelijk dat de opkomst van internet, e-mail, e-factureren en internetbankieren van grote invloed is op het papieren postverkeer in Nederland en daarbuiten. Je kunt wel tien jaar gaan terugblikken, maar het is natuurlijk nog veel belangrijker om tien jaar vooruit te blikken en je bedrijf daaraan aan te passen. Je moet de werkelijkheid en de vooruitgang niet ontkennen, zoals mevrouw Gesthuizen lijkt te doen.

Wij hebben de Kamer helder geïnformeerd. Het zorgvuldige onderzoek van het ministerie van Economische Zaken – mevrouw Gesthuizen stuurt dit stuk zelf rond – stelt dat de postmarkt concurrentie ondervindt van andere communicatiemiddelen zoals telecom en e-mail. Voor 2000 was er nog sprake van een toename van het postvolume. Op bladzijde 117 bovenaan staat echter: "De totale omvang van de markt voor geadresseerde post lijkt sinds 2001 redelijk stabiel te zijn gebleven. In de jaren 2003 en 2004 was een lichte daling zichtbaar", maar in 2005 steeg het volume weer. Ik voeg zelf een verklaring daaraan toe. Ik denk dat die stijging helemaal terug te voeren is op de ongelofelijke hoeveelheid post die verstuurd is over de Zorgverzekeringswet. Toen moesten namelijk allemaal polissen verstuurd worden voor 1 januari. "In 2006 is opnieuw een lichte daling te zien." Dus dan kijk je terug. Er kan geen misverstand over bestaan dat dit natuurlijk ook te wijten is aan de opkomst van internet. Die is sinds 2006 alleen nog maar sneller gegaan. Mevrouw Gesthuizen voert dus een ongelofelijk achterhoedegevecht.

Het principiële punt is eigenlijk nog belangrijker. Zolang mevrouw Gesthuizen mij een leugenaar noemt, informeer ik haar niet, omdat zij mij niet vertrouwt. In die zin hoef ik de aanneming van deze motie niet eens te ontraden.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Dat lijkt mij een novum. Ik geef de staatssecretaris bij dezen een kans en hij beroept zich op een blijkbaar ongeschreven regel om niet te communiceren met Kamerleden die zeggen dat hij ons onjuist heeft geïnformeerd. De staatssecretaris kan hier wel een heel verhaal ophangen over een document. De luisteraars thuis kunnen dat niet zien. In dat document wordt echter heel duidelijk de conclusie getrokken dat de markt niet te lijden heeft onder internet en de opkomst van e-mail op de manier die de staatssecretaris altijd heeft geschetst en als excuus heeft aangewend om niet te hoeven ingrijpen. Ik geef de staatssecretaris de kans om dit te weerleggen, maar hij zegt vervolgens dat hij dat niet gaat doen. Dat lijkt mij wel een novum. Dit vind ik een hele fraaie! Als hij het zo wil spelen, vind ik het prima.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Mevrouw Gesthuizen, u noemt mij een leugenaar. U vertrouwt mij dus niet.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Als ik dat onderzoek ter hand neem, kan ik niet anders dan concluderen dat u de Kamer drie jaar lang niet juist hebt geïnformeerd. Al die jaren debatteren wij in de Kamer al fel over de Postwet. U hebt altijd gezegd dat de drastische krimp van de postmarkt – ik kan de citaten uit de verslagen van de diverse debatten halen – de reden is waarom de arbeidsvoorwaarden en de werkgelegenheid in de

Heemskerk

postmarkt onder druk staan. In dat onderzoek staat helemaal niet zo'n conclusie. Dat is een onderzoek dat in opdracht van EZ is uitgevoerd. Ik heb het van uw eigen site geplukt. Weerlegt u dat maar en onderbouwt u het met cijfers. Als u het kunt aantonen, bied ik u mijn excuses aan.

Staatssecretaris **Heemskerk**: Zolang u de stelling overeind houdt dat ik een leugenaar ben, vertrouwt u mij niet. Dan kan ik u ook niet informeren.

De **voorzitter**: Voor de laatste maal mevrouw Gesthuizen en dan ga ik naar de volgende woordvoerders die bij de interruptiemicrofoon staan.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Wat is dat voor een redenering om te volgen: als u mij niet vertrouwt, kan ik u niet informeren? U kunt toch hetgeen op basis waarvan ik u beschuldig van het verkeerd voorlichten van de Kamer weerleggen, precies door het uitvoeren van deze motie?

Staatssecretaris **Heemskerk**: U noemt mij een leugenaar, mevrouw Gesthuizen. Dat betekent dat u mij niet vertrouwt. Dan kan ik allerlei pakken papier naar u toesturen, maar u noemt mij een leugenaar dus u vertrouwt mij niet en dus gelden die pakken papier toch niet voor u. De enige die daar verandering in kunt brengen, bent u. U kunt zeggen: ja, ik heb informatie en daar ga ik van uit. In het verkeer tussen kabinet en Kamer geldt altijd de vertrouwensregel en dat het kabinet de Kamer zo volledig mogelijk moet informeren, niet moet overinformeren. Dat is de manier waarop wij hier werken. Zo lang u boven de markt laat hangen dat ik een leugenaar ben, hoef ik u niet te informeren want vertrouwt u mij toch niet.

De **voorzitter**: Wij kunnen dit gepingpong, wat het is, volhouden, maar dan zitten wij hier nog heel lang.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik ga het niet terugnemen.

De **voorzitter**: Dat begrijp ik, maar u wordt het hier niet over eens. Ik stel voor dat de staatssecretaris nog een beoordeling van de overige moties geeft. Daarvoor volgen wij de gewone procedure. De moties komen in stemming. Als uw motie wordt aangenomen, zal het kabinet daar een reactie op geven. Ik stel voor dat wij nu niet over en weer blijven doorgaan over dit meningsverschil, want daar komen wij vandaag niet uit. Daar komen wij eigenlijk alleen maar uit door straks te stemmen over de moties.

Ik kijk de overige woordvoerders bij de interruptiemicrofoon even aan. Zij hebben net al gediscussieerd met mevrouw Gesthuizen in haar tweede termijn over de vraag of zij een motie van wantrouwen zou moeten indienen of niet. Ik wil dat niet onnodig overdoen. Dat geef ik maar even mee, ook gezien de tijd.

De heer **Elias** (VVD): Voorzitter, ik wil u toestemming vragen om mevrouw Gesthuizen iets te vragen teneinde uit deze impasse te geraken.

De **voorzitter**: Dat mag.

De heer **Elias** (VVD): Mevrouw Gesthuizen spreekt van

een novum, een nieuwigheidje. Dat novum heeft zij echter zelf gecreëerd. Zij maakt – ik zal het neutraal formuleren – een lid van het kabinet hier uit voor leugenaar en zegt vervolgens dat hij haar maar moet bewijzen dat hij dat niet is, binnen twee maanden. Laten wij het simpel doen. Wij willen allemaal naar huis. Mevrouw Gesthuizen, zegt u nu: ik ging ietsje te ver met die mededeling. Dan krijgen wij fijn dat onderzoek van de staatssecretaris. Daar zal volgens mij uit blijken dat wij gelijk hebben, maar dat zien wij dan wel. Dan kunnen wij gewoon allemaal naar huis.

De **voorzitter**: Mijnheer Elias, dat is wel dezelfde vraag als zojuist.

De heer **Elias** (VVD): Dat is niet waar. Mevrouw Gesthuizen introduceerde het novum en het novum is dat zij iemand voor leugenaar uitmaakt. Als zij dat gewoon even terugneemt, kunnen wij naar huis.

De **voorzitter**: Ik geef nu het woord aan mevrouw Gesthuizen en dan ga ik door naar mevrouw Vos en de heer Graus.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik noemde het een novum dat de staatssecretaris deze redenering volgt, die ik krom vind. Ik heb hem juist in mijn motie de kans gegeven om hetgeen waarop ik mijn beschuldiging baseer te weerleggen. Wat dat betreft, krijgt hij nog een kans, in plaats van meteen een motie van afkeuring aan zijn broek. Het feit dat ik zeg dat de staatssecretaris de Kamer onjuist heeft geïnformeerd en daar vervolgens niet direct een motie van afkeuring over indien, is geen novum. Dat heeft een collega van de heer Elias ook wel eens gedaan in de Kamer in deze kabinetsperiode.

De heer **Elias** (VVD): Die heeft er niet bij gezegd dat iemand een leugenaar is.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Jawel, dat deed hij wel. Dat deed de heer Aptroot wel, exact op die manier. Ik weet even niet meer of dat tegen de minister of de staatssecretaris van Economische Zaken was, maar dat doet er verder niet toe. Ik neem mijn woorden niet terug omdat ik dat niet kan. Op basis van de informatie die ik met eigen ogen heb gezien en die u ook hebt gezien, mijnheer Elias, kan ik niet anders dan concluderen dat dit een heel andere informatie is, dat dit informatie is die niet strookt met hetgeen de staatssecretaris hier in de Kamer altijd heeft beweerd. Als ik dat zou terugnemen, als ik zou zeggen dat ik daarover niet mag zeggen dat de staatssecretaris de Kamer onjuist informeert, zou ik geen knip voor de neus waard zijn. Dan zou ik geen eerlijke volksvertegenwoordiger zijn.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Dat is toch heel vreemd. Als wij een bewindspersoon voor leugenaar uitmaken, is de vertrouwensregel aan de orde. Mevrouw Gesthuizen is het blijkbaar oneens met de interpretatie van de feiten. Dat kan zij op heel veel verschillende manieren zeggen, maar zij moet dan niet zeggen dat de bewindspersoon liegt. Op zo'n uitspraak behoort namelijk een motie van wantrouwen te volgen. Mevrouw Gesthuizen kan gewoon zeggen dat zij het niet met de staatssecretaris eens is over de feiten en dat zij het bewijs wil dat het anders is. Of de staatssecretaris moet bewijzen dat hij

Heemskerk

ongelijk heeft. Mevrouw Gesthuizen moet echter niet beginnen met de opmerking dat de bewindspersoon een leugenaar is. Hoe lang loopt de SP-fractie al mee in de Kamer?

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik zal het antwoord dat ik aan de heer Elias gaf, niet herhalen.

De **voorzitter**: Ik stel voor om over dit punt op te houden. U komt immers niet nader tot elkaar. Dinsdag zal de motie in stemming worden gebracht. Dan zullen we zien wat de Kamer daarmee doet.

De heer **Graus** (PVV): Ik ben het er helemaal mee eens. Laat troebel water staan totdat het helder is als het niet meer gaat. Mevrouw Gesthuizen maakte de staatssecretaris overigens niet meteen voor leugenaar uit. Er is over en weer gesproken. Ik heb het gekibbel van Tom en Jerry genoemd. Op een gegeven moment zei ze in de emotie van het betoog: u liegt. Ik verzoek de staatssecretaris toch om het tegendeel te bewijzen. Laat iemand het heft in handen nemen en er boven staan. Er ligt bovendien een hond in deze zaal van de stenograaf. Die wil graag naar zijn mandje toe. Laten we dus alstublieft een eind aan dit debat maken.

Staatssecretaris **Heemskerk**: De vertrouwensregel houdt in dat de Kamer erop vertrouwt dat het kabinet informatie aanlevert. De Kamer kan niet zo maar roepen dat het kabinet liegt. Als je meent dat dit het geval is – die mening mag een Kamerlid uiteraard hebben – heb je geen vertrouwen meer in de betreffende bewindspersoon. Dan dien je dus een motie van wantrouwen in en stuur je hem weg. Dat moet mevrouw Gesthuizen dus doen. Zij kan niet zeggen dat ik lieg en dat ik moet bewijzen dat ik dat niet doe. Nee, ik lieg niet. Ik informeer de Kamer naar beste eer en geweten en dat doe ik zo volledig mogelijk. Dat heb ik gedaan ten aanzien van het onderzoek naar het marktwerkingsbeleid in de postsector. Ik heb uit dat rapport geciteerd. Dit hangt boven de markt, zolang mevrouw Gesthuizen die woorden niet intrekt.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Ja, ik ben er wel een beetje klaar mee. Ik zeg dit niet zo zeer tegen de staatssecretaris. Ik heb vannacht drieënhalve uur geslapen en ben vanmorgen om 8.15 uur begonnen. Het is inmiddels 23.10 uur en het gaat nergens meer over. Ik vind dat de staatssecretaris een punt heeft. Ik heb hem niet voor leugenaar uitgemaakt en zou dat niet doen. Als ik dat al zou doen, knalde ik er gewoon een motie van wantrouwen in. Dat zou wel zo zuiver zijn. Dat ben ik echter niet van plan. Ik heb de neiging om een derde termijn aan te vragen en deze motie te ondertekenen. Hoe zou de staatssecretaris die motie dan beoordelen?

Staatssecretaris **Heemskerk**: U zou natuurlijk een heel andere reactie krijgen dan mevrouw Gesthuizen, die mij voor leugenaar uitmaakt. Zij gelooft dus niet wat ik zeg. Ik kan wel 300 onderzoeken toesturen over de ontwikkeling van de postmarkt in de afgelopen 200 jaar, maar ze gelooft me niet. Zij moet dus kleur bekennen. Dat moet zij keurig doen, namelijk met een motie van wantrouwen. Als u mij verzoekt om een onderzoek te doen naar de ontwikkeling van het postvolume in de afgelopen tien jaar en om de Kamer daarover te informeren, zou ik het

volgende zeggen. Er ligt een onderzoek tot en met 2006. Sindsdien weten wij natuurlijk dat de ontwikkelingen snel zijn gegaan en dat ook het internet nog meer is opgekomen. Dan zou ik u ook vragen wat het toevoegt. Het is veel belangrijker om naar de toekomst te kijken. Ik denk dat er nog meer digitale diensten komen. Bovendien hebben wij de postmarkt opengesteld om meer mogelijkheden te bieden aan bedrijven die niet alleen naar TNT zouden willen, maar ook naar andere postaanbieders. We hebben dat op dusdanige wijze gedaan dat de arbeidsvoorwaarden in de nieuwe open postmarkt beter geborgd zijn dan in de oude postmarkt, waar geen cao was en waar nog steeds sprake is van stukloon. We kunnen wel terugkijken, maar daarmee schieten we niet zo veel op. We moeten vooruitkijken en ervoor zorgen dat die postmarkt op een goede manier functioneert, met name ten aanzien van het Europese speelveld. Er moeten ook fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden komen voor de mensen die met dit koude weer de post rondbrengen. Dat zou mijn antwoord zijn als u die motie indiende.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dan is mijn conclusie dat de staatssecretaris niet alleen tegen die motie is omdat mevrouw Gesthuizen hem niet vertrouwt, maar dat hij die overbodig vindt. Die informatie is er immers al en hij is druk met die zaak bezig. Ik ben er nu wel klaar mee.

Minister **Donner**: Voorzitter. Ik voeg hieraan mijnerzijds toe dat het niet gaat om een standpunt ten aanzien van één bewindspersoon. Het gaat om een bewindspersoon van het kabinet en derhalve gelden de uitdrukkingen voor datgene wat namens het kabinet is gezegd. Derhalve meen ik dat het een novum is dat dit soort zaken gewoon in de Kamer kan worden gesteld en dat niet onmiddellijk de zaak geschorst wordt tot er een motie van wantrouwen is ingediend en daarover is gestemd. Tot dat moment is de basis voor de communicatie tussen kabinet en Kamer eigenlijk vervallen als het gaat om die persoon en om de materie waarover hij spreekt. Dat is staatsrechtelijk het enig juiste punt. Of de beschuldiging moet worden ingetrokken en opgeschort totdat er een antwoord is en totdat er inderdaad kan worden gestemd over de feiten. Dit is echter staatsrechtelijk niks. Als dit op deze wijze kan worden gezegd over bewindslieden, kan op ieder moment, wát er ook wordt gezegd, weer iemand roepen: dat is niet waar; u liegt! Op die wijze kunnen wij geen behoorlijk overleg meer voeren tussen Kamer en bewindslieden. Dan is dit gewoon een markt geworden. De enige oplossing is dus om nu te stemmen over de motie van wantrouwen of de beschuldiging in te trekken en af te wachten tot er een antwoord is. Dit is geen basis voor overleg tussen het kabinet en de Kamer. De Kamer moet nu aangeven of zij dit steunt of niet. Dat is de basis voor het overleg.

De **voorzitter**: Ik constateer dat mevrouw Gesthuizen heeft aangegeven dat zij geen motie van wantrouwen zal indienen. Zolang die motie van wantrouwen er niet is ...

Minister **Donner**: Dan moet worden ingetrokken wat er is gezegd.

De **voorzitter**: Dat doet mevrouw Gesthuizen niet.

Minister **Donner**: Dan moet de Kamer dit corrigeren.

Heemskerk

Mevrouw **Gesthuizen** (SP): Ik hoor een rechtstreeks verzoek aan mij van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om ofwel een motie van afkeuring of wantrouwen in te dienen ofwel mijn woorden terug te nemen. Ik ben van mening dat de minister van Sociale Zaken hiermee gewoon bluft en dat het kabinet ontzettend zijn best doet om vooral niet met harde feiten en cijfers op tafel te komen.

De heer **Graus** (PVV): Zullen wij even schorsen?

De **voorzitter**: Dat lijkt mij prima. De Kamer heeft een aantal keren aan mevrouw Gesthuizen gevraagd of zij een motie van wantrouwen wil indienen en zij heeft aangegeven dat zij dat niet doet.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Wij schorsen gewoon tot ...

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Mag ik heel even, voorzitter? Ik doe een voorstel voor een praktische oplossing. Ik wil wel beginnen. Ik deel de woorden van mevrouw Gesthuizen niet als het gaat om de uitspraak dat de staatssecretaris liegt. Dat vind ik zelfs complete onzin. Van mij hoeft zo'n motie er ook niet te komen. Kunnen wij die check nu even laten plaatsvinden bij de andere fracties? Vanmiddag had ik een heel interessant debat met de minister. Toen waren wij het niet zo eens, maar op dit punt heeft hij wel gelijk, al vind ik het vervelend om toe te geven. Ik steun mevrouw Gesthuizen niet. Ik wacht nu op de coming out van mijn collega's, voorzitter.

Mevrouw **Vos** (PvdA): Ik steun zeker de opmerking van mevrouw Gesthuizen niet. Ik vind wel dat zij consequenties moet trekken. Of wij gaan nu schorsen en vervolgen dit debat morgen of wanneer het mevrouw Gesthuizen uitkomt om een motie van wantrouwen in te dienen. Maar zo kunnen wij niet verder.

De heer **Elias** (VVD): Zoals ik eerder zei: het is een van de twee. Dat is exact wat de minister heeft gezegd. Hij is echter niet degene die de orde in deze Kamer bepaalt, voeg ik daaraan nog even voor alle duidelijkheid toe. Voorzitter, dat bent u. Ik doe een dringend beroep op u als Kamervoorzitter om de normale staatsrechtelijke orde te bewaken en ervoor te zorgen dat in dit geval hetzij de motie van wantrouwen er komt, hetzij wordt ingetrokken dat hier een lid van het kabinet voor leugenaar wordt uitgemaakt. De VVD is geen politieke vriend van dit kabinet, maar daar gaat het niet om. Het gaat om de zuiverheid van het parlementaire handelen.

De heer **Graus** (PVV): Ik zou heel graag een schorsing willen van vijf minuten.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): De Kamer heeft er al herhaaldelijk bij mevrouw Gesthuizen op aangedrongen om kleur te bekennen, dus ik denk dat wij onze rol wel goed spelen. Wellicht spelen de emoties mee, of de vermoeidheid vanwege het debat van gisteren. Nu mevrouw Gesthuizen de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ook nog voor bluffer heeft uitgemaakt, denk ik dat de maat helemaal vol is. Ik zeg dus tegen mevrouw Gesthuizen: u weet waar u aan toe bent. Anders moeten wij de vergadering nu inderdaad stoppen.

De **voorzitter**: Ik zie dat de Kamer in meerderheid verzoekt om een schorsing. Dat verzoek zal ik honoreren. Tijdens de schorsing wil ik even met u overleggen, want ik hoor graag of u wilt schorsen voor een enkel moment, dan wel dat u ervoor kiest vandaag niet meer verder te vergaderen.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**: Dames en heren, na overleg heeft de Kamer besloten om de beraadslaging te schorsen tot een nader te bepalen moment. We hopen dat dat morgen zo spoedig mogelijk zal zijn, maar dat hangt af van de agenda. We zullen proberen, dit debat zo snel mogelijk te vervolgen.

Sluiting 23.24 uur